

Λεωνή

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ

Σαυτό τό φύλλο δημοσιεύουν οί κ. κ.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΣΑΓΙΑΝΝΗΣ, Α. ΜΕΛΑΧΡΙΝΟΣ,
ΓΚΟΥΡΑΣ ΑΔΕΙΤΟΥΡΓΗΤΟΣ, ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ,
Δ. ΣΑΡΡΟΣ ΣΤ. ΨΑΓΚΟΣ,
Κ. ΑΘ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Μ. κτλ.

ΠΟΛΗ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΣΑΣ

1920

ΖΩΗ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

♦ ♦ ♦ (ΜΕΤΟΧΙΚΟ) ♦ ♦ ♦

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

Διευθυντής ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΜΕΛΑΧΡΙΝΟΣ. Ταμίας ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : ΓΑΛΑΤΑ ΟΥΖΟΥΝ Χ.Ν 6.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για ένα χρόνο Δίρες 2 |2

Για έξη μήνες : » 1 |2

* * * Μ Ε Τ Ω Π Α

Στήν πλατειάν αμουδιά περιπατώ και φτάνω ως την άκρη, ως τους ανεμόμυλους, όπου το κύμα απόψε με το φεγγάρι το λειψόν έξυμώθη, επλάτυνε κι' απλώνεται βυθιστικά στο σιγαλό του άράθυμο νανούρισμα. Περιπατώ επάνω στα χαλίγια και τα πόδια σαλεύουν στην άσπράδα των κοκκάλων τώρα, που τα μάτια τα θαρούν για άφρους που δέν απόλυσαν. Και θυμάμαι το καράβι που λίγο καιρό τώρα εβούλιαξεν εκεί άνοιχτά, φορτωμένο τα βωιδινα κόκαλα. Άσπρολογούνε όπως τα ξεβρασε το κύμα, στην άκρογαλιά, δουλεμένα, σαν από μάρμαρο πελεκητά. Λαξεμένες, είναι οι πλατειές πλάτες, ώσαν φύλλα πελαγίσια να έλιθωσαν εκεί, που τα ρέφαν Νεροκόρες για να στολίσουνε στα βύθη κεφάλια πνιγμένα. Γλυμένες σαίτες και ραχοκοκκαλιές σαν από τον άφρο της θάλασσας, άργασμένες άγραφες πλάκες από μέτωπα, άνοιχτά, πλατειά, ώσαν φεγγάρια. Και τα τοξάτα κέρατα, σπαθάτα κέρατα, σμιλεμένα, χιονόγλυφα σηκώνονται ώσαν σάλπιγγες Τυρηνικές που Τρίτωνες σαλπίζανε τους σάλαγους στα κύματα ή στα βύθη. Και δέκα μέτωπα βωιδίσια, δέκα λευκά κεφάλια, τα εστήθιασα στην άγγαλιά μου, τα έφερα μέσα από την άκρογαλιά στο ξύλινο σπίτι, το μοναχικόν, κατά το τέλος της άμουδιάς. Τα άράδιασα επάνω στο τετραμετρο μαύρο τραπέζι με τα βιβλία και με τις άσπρες μεγάλες άγραφες σελίδες, με το μικρό άργαλιό για τις νταντέλες, και τη μεγάλη εικόνα της Τζοκόντας. Και κατά σειρά άρχίζουσε από τη μιαν άκρη του τραπεζιού και φτάνουν ως τη γωνιά έθε χαμογελάει ή γυναίκα του LEONARDO. Το καντηλιέρι ρήχνει το φως στους τοίχους τους χρωματισμένους με σκούρο λιλά, και τη νύχτα κλείνει σε μαυριδερά άποσκιώματα, και γλακαίνει την άσπράδα των μετώπων, και δυναμώνει το μεγάλο μυστικό χαμόγελο της αιώνιας γυναίκας, που στα δάχτυλά της παίζει ζωντανή ή δύναμη της αγάπης, και αισθάνομαι να κάθεται στα χέρια της ο χαιρετισμός της αιωνιότητας, και ή γαλήνη του φεγγαρένιου στήθους της άνασαινει με τη μουσική της γαληνεμένης θάλασσας, και μου μιλούν τα χείλια της τον άνειπωτο της σιωπής το λόγο. Στο νού μου λάμπει μια άποθυμιά, σαν από ράδιο άράχνα να φωτοπλέχει ένα δίχτυ, που άρχίζει από τα μαλλιά της γυναίκας της θεϊκής και δένεται στον πέπλο του μυαλού μου.

Κάθομε ὀμπρός στο μαῦρο τετράμετρο τραπέζι, ἀπλόνω τις πλατεῖες ἀγραφες σελίδες, καὶ ἀγωνιέμαι νὰ συνθέσω τὸ λόγο ποὺ με κυβερνάει ἀπόψε, τὴν ἀλήθεια ποὺ μοῦ ὁμορφαίνει τὸ εἶναι. Ἀγωνιέμαι νὰ χαράξω τὴ σκέψη ποὺ ἀπὸ ὥρα τώρα μοῦ κυριαρχεῖ στὸ νοῦ, καὶ με κατέχει τυραννικά. Τὰ βιβλία μοῦ φαντάζονται ὡσὰν νὰ ἐπῆραν ζωὴ καὶ σαλεύουν ἐπάνω στὸ μαῦρο τραπέζι καὶ ἀνοικοκλείνουν ἀργά, σιγαλινά, σὰν νὰ τὰ φυλλοσαλεύουν χέρια συλλογιστικά. Σηκώνω τὰ μάτια μου στὸ πράσινο βελούδο τοῦ παράθυρου ποὺ ἐσείσθη σὲ ἀγέρα διαβατικό, καὶ πέρα στὴν ἄλλη ἀκρογιαλιά τὰ βυθίζω. Ὁ Ἀνεμόμυλος πάλε φαίνεται μέσα στὴ φεγγαριά, ὡσὰν δίχτυ ἀέρινο γιγάντιας ἀράχνας, καὶ τὰ δυὸ ἄσπρα σπίτια ἐκεῖ πέρα ἀγραφες σελίδες καὶ κείμενα. Καὶ πάλε σκύβω ἀπάνω στὸ χαρτί. Τὸ αἷμα μου παλμὸν ἔχει ἀπὸ τὰ μονότονα κύματα, τὰ ἀργά, ποὺ σὰν συνέχεια στὶς φλέβες μου τὰ αἰσθάνομαι νὰ φτάνουν κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα, καὶ νὰ βουίζουν μέσα στὰ μελίγγια μου. Μιὰ μυρωδιὰ ἀγγιχτική φθάνει σὰν ἀπὸ τὰ χόματα, καὶ πέφτει στὸ τραπέζι ἀπάνω, ποὺ τὸ νοιώθω νὰ βουλιάζει κάτω ἀπὸ τὸν ἀγγώνα μου ὡσὰν τὸ μαλακὸ κερὶ, καὶ διαχύνεται στὰ βιβλία ὡσὰν κάποιον χέρι νὰ τὴν ἐράντιζε. Ἀνοίγω πλατεῖα τὰ βλέφαρα, καὶ βλέπω προσεχτικὰ τὰ κυκλικὰ φτερουγίσματα μιᾶς νυχτοπεταλούδας γύρω ἀπὸ τὸ καντηλιέρι. Τὰ ἀλαφρὰ φύσηματα τῶν φτερῶν τῆς ποὺ πάλλουνε κάνουν νὰ τρέμει τὸ φῶς στὸ κεφάλι τῆς Τζοκόντας ὡσὰν νὰ πετοῦν γύρω του ἀνάερες ψυχές. Παίρνει τόσες κινήσεις στὸ νοῦ τὸ χαμογέλιο ποὺ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς νιώθω τὸ στοχασμὸ τῆς σιωπῆς νὰ μοῦ μιλεῖ. Καὶ σταματῶ γιὰ ὥρα στὴ μορφὴ, καὶ τὸ μέτωπό τῆς πλατύνεται, πλατύνεται, καὶ ἔχω τὴν αἴσθησιν τοῦ μετώπου τῆς ποὺ ὡσὰν φεγγάρι ἀνατέλλει ἐκεῖ, καὶ γιομίζει ἓνας κύκλος φωτεινός, ἓνας κύκλος ἀπὸ μαρμάρου καὶ ἀπὸ φεγγαριοῦ συντρίμια πλασμένος. Καὶ στὸ νοῦ μου κυμαίνεται ὁ στοχασμὸς τῆς θάλασσας τώρα, καὶ οἱ βυθοὶ φωτίζονται ἀπὸ τὸ μέτωπό τῆς καὶ θησαυρίζονται κοπαδιαστὰ τώρα τὰ μέτωπα τῶν βωιδιῶν, καὶ τὰ κοπάδια βοσκολογάνε στοὺς ἄφταστους βυθοὺς, μουκανῶνται στὰ γαληνὰ τὰ κύματα, θλιβερά, δεητικά, μητρικά. Ἄσπρα εἶνε τὰ κοπάδια, σὰν ἀπὸ ἐλεφαντέκιο κόκκαλο τὰ κορμιά τους, καὶ σὰν ἀπὸ ἀφροὺς θαλασσένιους, καὶ ἀπὸ τὰ κέρατα τους σαλπίσματα ἀντηχοῦνε θανατερά.

Καὶ ὀμπρός μου τώρα τὰ μέτωπα τῶν βωιδιῶν ἀπλώνονται σὰν ἀπὸ πάγο, σὰν πλάκες τάφων μοῦ φαντάζονται, ποὺ ἐγὼ εἶμαι ὁ

ἐκλεχτὸς νὰ τοὺς ἀνοίξω, με τὴν ἀγωνία τῆς γνώσης καὶ τῆς ἀποκάλυψης κάπιων ἐντάφιων μεγάλων μυστικῶν. Καὶ μοῦ φαντάζονται πάλε ὡσὰν βίβλοι, ποὺ μέσα τους θὰ βρῶ τὸ λόγο ποὺ ἐλαχτήρισα.

Καὶ νὰ ποὺ ὁ κλειστός, βαρὺς, σὰν πελεκητὸς, ὁ τόμος με τὴν περγαμηνὴ σὰν ἀπὸ κίτρινο σμάλτο δεμένος, νὰ ποὺ πλάϊ στὰ μέτωπα τῶν βωιδιῶν στέκει κῆχει χαραγμένη με χρυσὰ γράμματα γραφὴ στὸ μέτωπό του. Καὶ με τρομάζει τὸ γράμμα. Οἱ χρυσές του χαρακιές, ποὺ γράμματα εἶναι, με ἀνατριχιάζουνε καϊστάνομαι βαριά στὰ στήθια τὴν ἀναπνοή. Καὶ ἀρθρώνω τὰ σημάδια τοῦτα, καὶ ἀρχίζοντας ἓνα-ἓνα γράμμα νὰ διαβάξω, τὸ βλέπω ἐπίμονα, σταθερά, ἀποφασιστικά, ὡσὰν νὰ ἤθελα νὰ δυναμώσω γιὰ νὰ ματιάσω κατακούτελα τὴ γραφὴ τῆς Μοίρας μου. Γιατὶ τοῦτα τὰ γράμματα ποὺ ἦταν γραμμένα με χρυσὲς γραμμὲς νὰ κυριέψουνε τὴ θέλησιν μου, νὰ μοῦ σείρουνε ὅλη μου τὴν προσοχή, νὰ μοῦ συγκεντρώσουνε τὸ εἶναι μου ἀπάνω τους, καὶ νὰ θέλω τώρα νὰ τὰ ἀρθρώσω, σὰν πρωτόγονος ἄνθρωπος, νὰ τὰ χαράξω στὸ χαρτί, στὴν ἀγραφη σελίδα ;

REMIS VELISQVE

Καὶ ἔπειτα σὲ ὅλα τὰ κατάσπρα βωιδίσια μέτωπα βλέπω χαραγμένα τὰ βασανιστικὰ τοῦτα γράμματα. Ἐνας πελεκητὸς χτύπος ἀκούγεται σὲ ὅλα τὰ μέτωπα, ἓνας ρυθμικὸς σφυγμὸς ποὺ τὸν νιώθω ὡς τὸ βάθος τοῦ μυαλοῦ μου. Νιώθω τὰ γράμματα ποὺ κινιοῦνται στὰ δάχτυλα μου σὰν νέες φλέβες, φτάνουν στὰ νύχια καὶ χύνονται στὸ ἄσπρο χαρτί χρυσά, καὶ σὰν ἀποχρῶα αἱματένια νᾶχουν.

Κάθε γράμμα εἶναι στὸ μυαλό μου σὰν βαθιὸς παλμὸς, στὸν πλατειόφυλλον ἀνθό, ποὺ μέσα του πάλλεται ἓνα φῶς. Καὶ στὰ μάτια μου δὲν εἶναι πλέον ἄλλη δυνάμη, δὲν ἔχουν νὰ ἰδοῦνε παρὰ τὰ γράμματα τοῦτα, καὶ μιὰ σειρὰ ἀπὸ μέτωπα βωιδίσια, ποὺ ἀπλώνονται στὸ μαῦρο τετράμετρο τραπέζι, ποὺ νιώθουν τὸν παλμὸ τῆς ζωῆς τους με τὰ χαραγμένα τοῦτα γράμματα.

Κι αἰσθάνομαι τὸ αἷμα τους στὸ μέτωπο μου, μιὰ μουσικὴ ἀπὸ νοῦς, μιὰν ἁρμονία ἀπὸ σκέψεις ποὺ σμίγουνε ὅλες σὰν μύριες πεταλούδες στὸν ἴδιον πλατόφυλλον μυριόφυλλον ἀνθό, καὶ βυζαίνουν, βυζαίνουν τὸ μυαλό μου.

Καὶ τραγουδῶ: **REMIS VELISQVE**

«Τὸ καράδι πλέει στὸ Ἴονιο πέλαγος με τις ψυχές ποὺ ἀναβοῦσανε, καὶ μέγα κλάμα ἐγίνη.

Γαλήνιο κλάμα, αναθρεφτό στα γκρέμα, στα κρεμάμενα νερά,
στης λαγγαδιάς τὰ πνεύματα.

Στόματα ὡσάν τις λιθαριές χορτόσκοπες τῆς βρύσης ἔνα ἔχουν
θρήνο δασικὸ νάναβοῦνε.

Μὲ τὰ τραχύλαλα ρουθούνια πνέουν τὴν χλιὰν ἀνάσαν, ἀνα-
ευωδιάσματα καὶ ἀναχαράσματα λογγίσια.

Ὅπως λογιάζονται βαθιὰ στὶς σιωπηλὲς ἐρημικὲς κουβέντες,
καὶ ὅπως ὄνειρεύονται σὲ βύθον.

Κυματιστὰ πῶς προβατᾶνε, ἀράθυμα στὶς ἄπλες τῆς κοιλάδας
ἀναμουκανιώνται.

Κι ἔταν ἴσταθοῦν στοὺς ὄχτους, ἀγγαντεύουνε τὰ πέλαγα μὲ
ἀναρωτήματα, πλατειά, ἀνοιχτὰ τὰ μάτια κυματᾶνε στὶς χέρσες
ἀμουδιές, καὶ τὴν ἀρμύρα γεύονται.

Καὶ τὸ καρᾶνι πλέει στὸ Ἴόνιο πέλαγος μὲ τὶς ψυχὲς ποὺ ἀνα-
βοῖσανε στὰ κύματα καὶ μέγα κλάμα ἐγίνη.

Βαθυνόητα ζᾶ, ἔχουν τράχηλα σταλό, μεγαθύμωτα στήθια,
ποὺ ἐπλάταινε ἢ βοῆ τοῦ ἀγέρα στὰ ψηλοκόρφια.

Ἄπ' ὅθε θεϊκὰ ἐκατεβαίνανε ἀκλουθώντας ὡσάν σὲ τάμα τὴν
παρθένα, ποὺ τὸ κορμί τῆς ἀνάδρυν ὀμπρὸς ὡσάν ἀνθὸς καὶ παρη-
γόρα τῆ βαρύγνωμη συντροφιά.

Καὶ ροβολώντας ἀργοθήματα τὶς κοτρωνάτες πλαγιὲς ἀντίλαλα
ἀναμουκανώνταν τὰ δειλινὰ, ὡσάν θλιβερὰ ρωτήματα στὴ μάννα
Γῆ καὶ στὴ Μοίρα.

Ψυχὲς θρεμμένες πουρναριά, κορμιὰ πελεκητὰ στὰ στουρνάρια,
στόματα ὡσάν τις λιθαριές χορτόσκοπες τῆς βρύσης, ἔνα ἔχουν
θρήνο δασικὸ νάναβοῦνε.

Κι' ὅπως πατοῦνε τὴ Γῆ ἀπιθώνουν στὸ χῶμα σφραγίδες μὲ
βούληση στέρεα, κι ἀκρουμάζονται νάκουνε τὰ μυστικὰ λαχτα-
ρίσματα τῆς ζωῆς, νὰ τἀναδίνουν θρηγερά, καὶ νὰ φαίνονται πάν-
τα σὺν ἐγνωσιασμένα ἀπὸ φοβέρα θανατερή.

Τὰ μάτια ἀθεροδόνητα κυλᾶνε νοητικά, καὶ ἀναζητᾶνε τὴ στρά-
τα ποὺ εἰρηνικὰ μὲ γαλήνη στὰ βουκολιὰ θὰ τὰ φέρει.

Καὶ δάκρυα σταλάζουνε ἀρειὰ στὰ βήματά τους, δάκρυα νο-
σταλγικὰ μὲ πύρα ἀποθυμᾶς γιὰ τὴ λαχτάρια τῆς ζωῆς ποὺ ἀνα-
λογιώνται νὰ τοὺς λείψει.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ ΠΡΟΑΝΑΚΡΟΥΣΜΑ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΜΟΙΡΩΝ

Ἡ Σκηνὴ σὲ μιὰ κορυφὴ τῆς Ροδόπης.

Τὸ Παλάτι τῶν Μοιρῶν.

Ἡ Α' Μοίρα

Πῆρα νὰ ὑφάνω ἕνα χιτώνα ἀπὸ λινάρι,
χρυσὸ τὸν ἥλιο νὰ ἱστορήσω καβαλάρη,
νὰ βγαίνει ἢ Πούλια ἀσήμια ἀλλοῦ, στὰ ἔβγα τοῦ Ἀπρίλη,
ποὺ πᾶν τ' ἀρνιὰ σὲ ἀμαλαγιὲς νὰ φᾶν τριφύλλι.

Ἡ Β' Μοίρα

Μιὰ μέρα, τὴν Κερὰ Σελήνη ἀν ἔταξα,
νὰ ὑφάνω τῆς τὰ νυφικὰ μὲ λινομέταξα.
ἦρθε ὁ καιρὸς· κι ἀράχινια τῆς τᾶφανα,
ζῶδια ξομπλιάζοντας σὲ ὑφάδια διάφανα.

Ἡ Α' Μοίρα

Μὲς τὸ μανδύα τοῦ χρυσοῦς ἀετοῦς ὑφανα.

Ἡ Β' Μοίρα

Κεγὼ παγώνια μὲς τὰ πέπλα τῆς περήφανα.

Ἡ Α' Μοίρα

Τώρα τὰ καλοδιάσιδα παράτα,
τὴν ὀλοεύωδη νὰ κρούσουμε ἡλιοστράτα·
κι ἄς ψιχαλίζει ἕνας καημὸς πᾶ στὰ λαγούτα,
πῶς τὰ κλωνιὰ βεργολιγοῦν τᾶφράτα φρούτα.

(Μπαίνει ἡ τρίτη Μοίρα)

Ἡ Β' Μοίρα

Ὡ τὴν ὀκνή ἀδερφοῦλα μας, πὺ πῆγε νὰ κεντήσει
κοί ἀχοὶ τὴν κράτουν ἀνεργὴ πλάι στὴν ἀργόβοη βρύση,
κάτου ἀπ' τὰ δέντρα, πὺ ἤσκινη κι ἀριά πλέχναν μιμπίλα·
κι ἀφρένια ξόμπλια βλέποντας πὺ ἀργὰ τὸ ρυάκι ἐκύλα
θᾶπλεχε, μὰ ξεπλέχουνταν ἤσκιόχη μιὰ ντιντέλα.
Κὴ ἀνάβρα περιπαίζοντες τὴ μάταιη τέχνη ἐγέλα.

Ἡ Γ' Μοίρα

Μὴ τάχα ὑφαίνατε κῆσεῖς μιὰν αὐγινήν ἀκέρια!
Πήρατε τὰ λαλούμενα σταλάθρευτά σας χέρια
κι ὡς πουρπουλιάζανε οἱ ἀχοὶ, κοπαδιαστῆς πιθύμιες,
κάτου ἀπ' τὰ εὐώδια δάχτυλα —παλιὸς σιοπὸς τὰ ἐκίνα—
ἀνάβρες συνερίζουνταν, πὺ ἐκόρφιασαν ἀσήμιες
κι ὀρμώντας ἀπ' τὰ μάρμαρα, παράμαζαν τὰ κρίνα.

Ἡ Β' Μοίρα

Μὰ τόσην ὥρα τί ἔκαμες;

Ἡ Γ' Μοίρα

Σ' ἓνα νεραϊδῆσιο κήπο
πὺ αὐγινή δὲν ἀπολείπω
πήα. Τὴ ζώνη ὡς ἔλυνα
πλάι στὰ νεροσέλινα,
γύμωνα κορμὶ ἴλιαστὸ
στὰ νερὰ γιὰ νὰ λουστῶ.

—Λὲς δὲ ξέρουν τίποτα —
μὰ νὰ πέσω δὲν τολμῶ,
νιόθοντας μὲ νέο παλμὸ
κάπια ρίγη ἀνείπωτα.

Τὰ μαλλιά ὅταν τάλουσα,
σὰν τὴν ἀνεβάλουσα
πήδηξα γυμνὴ κι ἀθῶα
μὲς σὲ ἀγνὰ φυτὰ καὶ ζῶα.

Κι ἂν δεντρῶν ἀδερφωσύνη
τὸ κορμὶ μου ὀλόρθο στήνει
μὲ μιὰ κόμη ἀναθροῦσα,
θαῦμα δέντρων! περπατούσα.

Πάγω ἀμέσως καὶ κοιτῶ
σὲ καθρέφτη σμαγδοτό,
μιὰ Νεραίδα πὺ κρατεῖ
μαρμαροπέλεκτη.

Χτένια νεραϊδήστικα
πήρα καὶ χτενίστηκα
κι ἀνθολόγαα σὰ μανόλια
σὲ φανταχτερὰ περβόλια.

Στὰ νερὰ τὰ τρεξιμιά,
—ἔγνια μὴ ἔχοντας καμιά,—
τῶνιστό μου παραδίνω
πὺ θωρῶ νάνθει σὰν κρίνο.

Μὰ τὴ σκιά μου, ἀνέμελα,
βάλτα οὐρανοθέμελα
πήραν, καὶ γιγάντισσα
τὴνε συναπάντησα.

Κι ὡς μοῦ ἐσκόρπα ὁ νοῦς στὴ Φύση
λαχταρώντας νὰ τρυγήσει,
ἀπὸ μιὰ κορφήν ἀρπῶ
ροδοκόκκινο καρπὸ.

Ἡ Α' Μοίρα.

Ἐλάτε, πιάστε τὴ δουλιὰ
καὶ μὴν ἀργοποράτε πλιά.—

Ἡ Γ' Μοίρα

Τοῦ Ἥλιου τὸ κυκλογύρισμα
φῶς καὶ μοσκομύρισμα!
Μόνον γι' αὐτὸν γνέμα δὲν πήρα,
Ξεφεύγει ὁ Ἥλιος ἀπ' τὴ Μοίρα.

Ἡ Α' Μοίρα

Αὐτὸς τὸν κόσμον ἔχει ὑφάνει
 ποὺ φαίνεται ὡς ὄνειρου πλάνη,
 ὅπως γλυκὰ τὸν ἔστοχάστη·
 κῆ Πλάση ἐγνώρισε τὸν Πλάστη.

Ἡ Β' Μοίρα.

Αὐτὸς μὲς τῆ ψυχῆ μας πάλι
 χρυσὸς ρυθμὸς ξαναπροβάλλει
 καὶ κόσμους πλάθει με ὁ σκοπὸς του
 μὲ τὸ λαχτάρισμα τοῦ ἀγνώστου.

Ἡ Γ' Μοίρα.

Κεγὼ στὴ λάμψη τέτοιου κόσμου
 πρώτη φορὰ βρήκα τὸ φῶς μου·
 χρυσόγενμα ἀπ' τὸν ἥλιο πήρα
 νὰ κλώσω τοῦ ἀνθρώπου τὴ Μοίρα.

Ἡ Α' Μοίρα. (Στὴν Γ' Μοίρα).

Φέρε τὴ ρόκα παρεδώθε,
 σιγοτραγοῦδαγε . καὶ κλώθε.
 Σφοντύλι, ἀδράχτι μου, γυρνάτε
 κι ἀνθίζε στὰ χαντάκια, βάτε.

Ἡ Β' Μοίρα.

Στρήφω σφιχτὰ τὸ χρυσὸ κλώσμα
 κι ὀλοῦθε ἀρωματοῦν με δυόσμα.
 Γύρνα σφοντύλι, ἀδράχτι γύρνα·
 ξαναμεθῶ μάραχαιά σμύρνα.

Ἡ Α' Μοίρα. (στὴ Β' Μοίρα)

Στὸ σκρὸ ποὺ στρήβεις τώρα κλώσμα
 βάλε διπλό, τριδίπλο νιώσμα.
 σβούρνα σφοντύλι, ἀδράχτι σβούρνα,
 σὰν πίδακας νάναι ἀπὸ γούρνα.

Γύρισε ἀδράχτι καὶ σφοντύλι
 νὰ μοιροκλώσω τὸν Ἀπρίλη !

Ἡ Α' Μοίρα.

Ἡ Μάγισσα ξανάλεε Φύση
 κάπια εὔρετὰ ποὺ θὰ ρωτήσῃ.

Ἡ Γ' Μοίρα.

Ἄς πούμε τα τώρα, ποὺ κλώθω
 σὲ μιὰ κλωνὴ τὸν πρόμο πόθο.

Ἡ Α' Μοίρα

Πάει νὰ βοσκῆσει τὸν Ἀπρίλη,
 τὸ φαρί, τὸ ἄπιαστο τρυφύλλι.
 Τρώγοντας τρυφερὸ τοπάτσι
 στοὺς ἀγνωροὺς ἤσκιοις φρουμάζει.

Γύρνα σφοντύλι, γύρνα ἀδράχτι
 στὴ φουντωμένη δίπλα φράχτη !

Ἡ Β' Μοίρα.

Μὲ μπρούντζινο τὸ ἀλάφι γόνα,
 τρέχει νὰ βρεῖ τὴ λαμπηδόνα.
 Μὲς τοῦ Μαρτιοῦ τὰστραποβρόντια
 σὰ φάει τὴν, κάμει χρυσὰ δόντια,
 Σβούρνα σφοντύλι ἀδράχτι σβούρνα,
 ἢ ἀνάβρα πήδηξε ἀπ' τὴ γούρνα !

Ἡ Γ' Μοίρα.

Εἶδα ἕναν τράγο ποὺ ἐπολέμα
 νὰ σκαρφαλώσει πὰ στὰ γκρέμα,
 μέσα ἀπ' ἀμάραντους καὶ κρίνα
 ζήτηε τὴν ἀφταχτη ἔλληρινα.

Ἡ Β' Μοίρα.

Κι ἄκουα κρυφὰ νὰ λέει τὸν τράγο:
 —«Γιὰ θὰ μὲ φᾶς, γιὰ θὰ σὲ φάγω ! »

Ἡ Α' Μοίρα.

Σὲ μιὰ κορφὴ τραχιά, πετρένια,
 νὰ τρίβει τὰ κνηκάτα γένεια

θωρώντας τὸν φερρὸ τὸν τράγο
κάπιο ἀγαθὸ νόησα Μάγο.

Ἡ Β' Μοίρα.

Κλώσιμο λίγο θέλει ἀκόμη
γιὰ τῆς ζωῆς τὸ μισοδρόμι·
Κι ὡς πρέπει του νὰ τὸν παινέσω
ζητῶ νὰ βρῶ τὸ κάλλιο μέσο.

Ἡ Γ' Μοίρα.

Γνέθω στὴ ρόκα τὸ λινάρι
τοῦ ἀγγελοκάμωτου λυράρη.

Γύρισε ἀδράχτι καὶ σφοντύλι
νὰ μοιροκλώσω τὸν Ἀπρίλη.

Ἡ Α' Μοίρα.

Διαβαίνει ὁ ἥσκιος του καὶ πάει
μὲ τίς δροσιές τοῦ Ἀπριλομάη,
κι ὁ ποῦ ἔγκαιρα ζωὴ ἐπαράτα
στὴν ὁμορφιὰ ἔκλειε τὰ νιάτα.

Γύρνα σφοντύλι, γύρνα ἀδράχτι
στὴ φουντωμένη δίπλα φράχτη.

Ἡ Β' Μοίρα

Σὲ ἥσκιους ποῦ τοῦ ἔπλεχναν τὰ σκλήθρα,
ἀπ' ἄγρια γεύονταν κερήθρα.

Γύρισε ἀδράχτι καὶ σφοντύλι,
τοῦ ἐγλύκαιναν οἱ ἄγροὶ τὰ χεῖλη.

Ἡ Γ' Μοίρα

Ἐγὼ εἶδα Ἴον ἀγελαδάρη,
ποῦ ἔπιανε ἀμάλαγο μαστάρη
κι ὡς βύζαινε λιάρα δαμάλα,
φλησκούνι ἐμόσκιζε τὸ γάλα.
Μὰ ἀπ' τὸ ἀνοιγμα ποῦ ἡ φούχτα ἀφήνει,
ἀψόθυμη ξεχείλασε κρήνη.

Γύρνα σφοντύλι, ἀδράχτι γύρνα,
πάλι εὐωδοῦν βαριά τὰ σμύρνα.

Ἡ Α' Μοίρα

Μιὰν αὐγινή, σιμά του ἐπέρασα
κεῖδα πὼς μάζευε ἀγριοκέρασα.
«Τὰ δάχτυλα, λίγο καὶ τᾶσκινα,
ἔλεε, γιὰ τᾶγουρα δαμάσκηνα.»
Καὶ πάει νὰ μᾶσει ἀπ' ἄλλη στράτα,
μῶρικα ἀβάτσινά ἀπ' τὰ βάτα.

Γύρνα σφοντύλι, γύρνα ἀδράχτι
στὴν ἀνθισμένη δίπλα φράχτη.

Ἡ Β' Μοίρα

Καὶ πουλολόγος, εἶχε πάρει
νὰ στήσει πόστο ἀπὸ πρινάρι·
κεῖδα τοὺς κράχτες νᾶραδιάζει,
σιμά του, στὸ αὐγινὸν ἀγιάζι.

Πράσινα μύριζε ὅλη ἡ Πλάση,
σὰ νὰ πρωτόπλασε τὰ δάση,
τὸ οὐράνιο τῶν πουλιῶν μ-θύσι
ὅταν σὲ ὀξιά εἶπε νὰ κολλήσει.

Κάθε κλουβὶ εἶχε καὶ ἀποκούμπι,
πλάι στὸ θυμάρι καὶ στὴ θρούμπη
καὶ τὸ κλουβὶ μὲ τὸ φλητζούνι,
ἐκεῖ ποῦ εὐώδαε τὸ φλησκούνι.

Κι ὅπως τῆς τέχνης του εἶχε ἡ γνώση,
σκοποὺς λογιῶ-λογιῶ σκλαβώσει,
δασκαλέυε τὸν κάθε κράχτη
καὶ τώλεγαν μὲ πιότερο ἄχτι.

(Πιὸς τῶλεε ποῦ θᾶποκοτήσει
νὰ δασκαλέψει καὶ τὴ φύση!
Γεράκι ἀπάνω του ἐζυγιάστη
νὰ ἰδεῖ τὸν πιὸ ἀξιο πουλοπιάστη.)

Γλυκύτερη ἢ λαλιά των σκλάβων
κι ἀπ' τὰ μεσοῦρανα θὰ ἐτράβα

— ἄν ἴδιο ἀχό εἶχε ξεδουαλύνει.—

Καὶ συρτοὶ πέφταν πάνου οἱ σπῖνοι,

κοπάδια μούτες κι ἀργανέλια
στὰ πράσινα τινάζαν μέλια
τὸ πλουμερὸ φτερό των, μπρός του,
σὰ γγίζαν τὶς ὀξιές τοῦ πόστου.

Μὰ ἐκεῖ, πού σέ αὐγινές ὀμίχλες,
κοτσύφια ἀπάντεχε καὶ κίχλες
τὴν ὥρα πού τὴ μόστρα ἐκίνα,
πιάστηκε κάπια Ἄερακίνα.

Σύρνα σφοντύλι, γύρνα ἀδράχτι,
κι ἄκουσα τοῦ ἄφαντου τὸν κράχτη.

Ἡ Α' Μοῖρα.

.....
.....

Σβούρνα σφοντύλι, ἀδράχτι σβούρνα,
τὸν ἦσκιο σου κυνήγαε τούρνα.

Ἡ Γ' Μοῖρα

Σῆλατο φύτρωσε πρινάρι,
πού τὸ πηδοῦν Ξωθιές με χάρη.
Κὴ κάλλια ξεπερνάει τὰ πεύκα
στήνοντας βίγλα ἀπὸ μιὰ λεύκα.
Ματιάξει τον σὲ ἦσκιο φτελιᾶ,
πού ἄκουε τῆς κρήνης τὴ λαλιά.

Γύρισε ἀδράχτι καὶ σφοντύλι
στὶς στερνές ὄρες τοῦ ὄριου Ἀπρίλη

Ἡ Β' Μοῖρα

Ἄπὸ τὰ χέρια μου πετάχτη,
χρυσοελεφάντινο τὸ ἀδράχτι.

Ἡ Α' Μοῖρα

Σκύψε, τὸ ἀδράχτι σου νὰ πάρεις·
Ξεμοιρογράφτηγε ὁ λυράρης.

(Χάνονται)

ἩΠΙΟΣΤΟΛΟΣ ΜΕΛΑΧΡΙΝΟΣ

ΤΟ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙ ♦ ♦ ♦ ♦

Ἄλλα πλούσια καὶ θαμπὰ στὸ παρεκκλήσι,
πού ἡ Μοῖρα μ' ἔχει κλείσει.

Ἄλλα στὸ ψηφιδωτὸ καὶ στὸ πετράδι,
πού ἄστράφτουν στὸ σκοτάδι.

Πέπλα διάφανα, κρουστά, βαλτὰ με τάξη
χρυσάφι καὶ μετάξι,

δισκοπότηρ' ἀργυρά, λιβανιστήρια,
κοράλια καὶ ζαφείρια,

θησαυρίσματα ἀκριβὰ κι ἀρχαῖα πλούτια,
ρουμπίνια καὶ ζουμπρούτια.

Μιὰ καντήλα, πού δειλὴ τὴ λάμψη χύνει
μὲς στὴ βαθειὰ γαλήνη,

φέγγει μου· καὶ πὶὸ πολὺ τὰ μαῦρα μάτια
— ὦ ἀχτίδων θείων δεμάτια! —

Φέγγουνε τῆς Παναγίᾳς με πλήσια χάρη
γιὰ τὰ ἔργα τοῦ κλησάρη :

τῶν χειλιῶν μου τὰ θερμὰ φιλιὰ νὰ φέρνω,
μὲ ταπεινότη ὡς γέρονω,

στῶν Ἀγίων τὶς κεφαλές, σᾶσαρκα χέρια,
ὄχρὰ σὰν ἀγιοκέρια,

τῶν χειριῶν μου τὰ παλά χάρια νὰ φέρνω,
φροντιστικὰ ὅπως γέρονω,

τῶν χειριῶν μου τὰ παλά νὰ φέρνω χάρια
στὰ πέπλα, στὰ πετράδια,

στὰ ρουμπίνια τὰ αἵματα, σᾶχνὰ τὰ ὀπάλια,
στα μπρούτζινα μανουάλια,

στὶς αὐτοκρατορικὲς βαρεῖες κορῶνες,
στὶς σιωπηλὲς εἰκόνες.

Φέγγουνέ μου στὰ θαμπὰ καὶ μὲς στὰ πλούσια
τὰ μάτια τὰ ὑπερούσια

σ' ἀξειδιάλυτα, παλιά, βαριά βιβλία
βαριά ἀπ' ἀρχαία σοφία,

τὴν τελείωση νὰ ζητῶ τοῦ λογισμοῦ μου,
τὸ φῶς τοῦ λυτρωμοῦ μου.

Ἔλα πλούσια καὶ θαμπὰ στὸ παρεκκλήσι,
ποῦ ἡ Μοίρα μὲχει κλείσει.

Καὶ μέσα στὸ φίλντισι, μὲς στὰ συντέφια,
στοῦ λιβανιοῦ τὰ γνέφια,

κάτου κι ἀπ' τῶν ζαφειριῶν τὸ οὐράνιο ψέμα,
στῶν ρουμπινιῶν τὸ ρέμα,

πάνου κι ἀπ' τῶν σμαραγδιῶν τὴ μάταιη χλόη
κρυφὸς καημὸς μὲ τρώει

μαραζάρικο, φτωχὸ καλογεράκι,
γιὰ μιὰ πνοὴ ἀγεράκι.

Κ' ἦρθες - χαῖρε! - λιόκαλη τ' Ἀπρίλη μέρα,
πνοὴ δροσάτου ἀγέρα,

καὶ στίς κρύες ἀνάμεσα λειψανοθῆκες
ζωὴ γιομάτη μπῆκες.

Χαῖρε, ἦρθες κι' ἀνάβρυσε τὰθῶο σου γέλιο
καινούριας ζωῆς βαγγέλλιο.

Κ' ἦρθες σὰν τὴν Ἄνοιξη, στοὺς κάμπους ὄντας
ξυπνάει ροδογελώντας.

Κ' ἔφερες στὴν ὄψη σου, στὴν ἀγκαλιά σου,
στὰ μάτια, στὰ φιλιὰ σου,

τὰ λουλούδια ἀπ' τὴς πλαγιῆς κι' ἀπ' τὰ χωράφια
τὰ στάγια τὰ χρυσάφια

κι' ἔφερες τὰ δειλινά, τὰ χαραμέρια,
— ὦ μάτια, ὦ χεῖλια, ὦ χέρια! —

κι' ἔφερες τὴς θάλασσες, καθὼς μιλοῦσες,
τὴς μακρानτιλαοῦσες

καὶ πλημμύρισε ἀπὸ φῶς τὸ παρεκκλήσι,
ποῦ ἡ Μοίρα μὲ εἶχε κλείσει.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΣΗΜ. Ὁ ποιητὴς Μελικέρτης θὰ βγάλει, σὲ λίγο καιρὸ μιὰ συλλογὴ ποιημάτων
μὲ τὸ ἀληθινὸ του ὄνομα Θρασύβουλος Σταύρου.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ

*** * ΣΥΝΕΧΕΙΑ * ***

Παραμάννα. Σώπα, παιδί μου, πρὶν ἀκούσουν τὲς φωνές.

Ἰππόλυτος. Πῶς νὰ σωπάσω μὲ τὰ λόγια ποῦ ἀκούσα.

Παραμάννα. Ναί, καὶ σ' ὀρκίζω στώριο δεξὶ χέρι σου.

Ἰππόλυτος. Νὰ μὴν ἀπλώσης χέρι, μηδὲ γγίξης με.

Παραμάννα. Στὰ γόνατά σου πέφτω καὶ λυπήσου με,

Ἰππόλυτος. Γιατί; ἀφοῦ λὲς δὲν εἶπες τίποτε κακό;

Παραμάννα. Παιδί μου, αὐτὸς ὁ λόγος νὰ μὴν ἀκουστῇ.

610 *Ἰππόλυτος.* Μὰ τὰ καλὰ εἶναι κάλλιο νὰ τὰκοῦν πολλοί.

Παραμάννα. Νὰ μὴν πατήσης, τέκνο μου, τοὺς ὄρκους σου.

Ἰππόλυτος. Ἐγλῶσσα ὀρκίστη, ὁ νοῦς μου στέκει ἀνόρκιστος.

Παραμάννα. Γιέ μου, τί κάνεις; τοὺς δικούς σου ἀποχαλνᾷ;

Ἰππόλυτος. Μακριὰ δικός μου δὲν εἶναι κανεὶς κακός.

Παραμάννα. Συγγῶρα, γιέ μου· σφάλλομε σὰν ἄνθρωποι.

Ἰππόλυτος.

Ἦ Δία, τὲς γυναῖκες, κάλπικο κακὸ
τοῦ κόσμου, τί τὲς ἔβγαλες στὸ φῶς τοῦ ἡλιοῦ;

Κιᾶν ἤθελες νὰ σπείρης γέννα ἀνθρώπινη,
δὲν ἔπρεπε νὰ γυναικὲς νάβγη αὐτῇ,

620 ἀλλὰ μέσ' στοὺς ναοὺς σου ἀφιερώνοντας

οἱ ἄνθρωποι χρυσάφι ἢ σίδηρο ἢ χαλκὸ

νάγόραζε καθένας σπέρμα γιὰ παιδιά,

κατὰ τὸ ἀντίτιμό του· καὶ στὰ σπίτια τοὺς
δίχως γυναῖκες ἤσυχτοι νὰ κάθωνται.

Τώρα δμως τὸ κακὸ στὸ σπίτι φέρνοντας
ξοφλοῦμε πλὴν τῆ σπιτικῆ εὐτυχία μας.

Φαίνεται δὰ ἡ γυναῖκα πῶς εἶναι κακὸ
μεγάλο, ἀφοῦ ὁ γονιὸς τῆς ποῦ τὴν ἔσπειρε

κι ἔθρεψε τὴν προικίζει, κι ἀπ' τὸ σπίτι του
τὴ βγάζει, γιὰ νὰπαλλαχτῇ ἀπὸ τὸ κακὸ.

630 Κι ὁποῖος τὴν κακὴ φύτρα πάρη σπῆτι του

καλοστολίζει χαίροντας κακὸ εἶδωλο,

καὶ τὸμορφιάζει ὁ δύστηχος μ' ἐντύματα,

χάνοντας τὴ χαρὰν ἀπὸ τὸ σπῆτι του.

Κι ἀνάγκη, ἀν σμίξη μὲ καλὰ πεθερικά,

πρόθυμα νὰ βαστάη τὸ πικρὸ ταίρι του,

κιᾶν τύχη καλὸ ταίρι, ἀλλὰ πεθερικά

στραβά, μὲ τὸ καλὸ νὰμπόνη τὸ κακὸ.

Κάλλιο ὅμως σ' ὅποιον λείπουν καὶ τὰ δυό, εἰ δὲ μὴ
ὡς ἔχη κὰν γυναῖκα ἀπλή κι ἀσήμαντη.

640 Μισῶ τὴν πονηρὴ· στὸ σπίτι μου ὡς μὴ μπῆ
ποιὰ θάχη ἀπὸ γυναῖκεια γνῶσι ἀνώτερη.
Κῆ Κύπρι σπέρνει τὴν κακία στὲς σοφές
πλειότερο, ἐνῶ ἡ γυναῖκα ἡ ἀπονήρευτη
μὲ τὸν κοντό της νοῦ δὲ φτάνει σ' ἀτιμιές.
Ἔπρεπε στὲς γυναῖκες νὰ μὴ βάζαμε
δοῦλες, μὲν δαγκανάρικ' ἄλαλα θηριά
σιμά τους, νὰ μὴν ἔχουν ἄλλον νὰ ὀμιλοῦν,
μὴτ' ἀπ' ἐκεῖνον πάλι λόγο νὰ δεχτοῦν.

Τώρα ὅμως μέσα σκέπτονται οἱ κακὲς κυρὲς
650 κακὲς βουλές, κοὶ δοῦλες ἔξω βγάζουν τες.
Κεῖσὺ μοῦ ῥθες μαυλίστρα, ὦ κακοκέφαλο,
τῆς κλίνης τοῦ πατρός μου, τῆς ἀμόλυντης·
ποῦ ἐγὼ θὰ πλύνω μὲ τρεχούμενα νερὰ
ταῦτιά μου. Πῶς μπορῶ νὰ κακουργήσω ἐγὼ,
ποῦ καὶ τὰ λόγια σου, θαρρῶ, μ' ἐμόλυναν ;
Μάθε, γυναῖκα, πὼς σὲ σώζ' ἡ εὐσέβεια μου·
γιατὶ ἂν ἐγὼ μ' ὄρκους τῶν θεῶν δὲ δένομον
θὰ τὰ εἶχα φανερώσει στὸν πατέρα μου.

Τώρα ὅμως, ὅσο λείπει ἐκεῖνος ἀπ' ἐδῶ,
660 φεύγω ἀπ' τὸ πατρικὸ μου μὲ στόμα βουβό.
Καὶ σὰν ἐρθῶ μὲ τὸν πατέρα μου θὰ ἰδῶ
καὶ σὲ καὶ τὴν κυρά σου μὲ τί πρόσωπο
θὰ βγῆτ' ἐμπρός του· τὴ δική σου ἀνετροπιά
τῆ γεύτηκα δά. Πάτε μέσ' στ' ἀνάθεμα !
Δὲ θὰ χορτάσω τὲς γυναῖκες νὰ μισῶ,
κι οὐδὲ κι ἂν ποῦν πὼς πάντα τὲς κακολογῶ·
γιατὶ κὲκεῖνες εἶναι πάντοτε κακὲς.
Λοιπὸν ἢ νὰ τὲς μάθουν νὰ ἴναι φρόνιμες,
ἢ νὰ μ' ἀφήσουν πάντα νὰ τὲς πολεμῶ.

Φαίδρα.

Ἦ μάυρη μοίρα, ὦ συμφορὲς τῶν γυναικῶν.

670 Μὲ ποιά τέχνην ἢ λόγο, σὰ σκοντάψαμε,
θὰ λύσωμε τὸν κόμπο πλιό, ποῦ μπλέξαμε ;
Μὰς ἦρθε δίκια τιμωρία· ὦ γῆ καὶ φῶς.
Τώρα πὼς θὰ ξεφύγω ἀπὸ τὲς συμφορὲς ;
Τὴν ἐντροπή μου πὼς θὰ κρύψω, φίλες μου ;
Καὶ ποιὸς θεὸς βοηθός μου τώρα θὰ φανῆ
καὶ ποιὸς θνητὸς προστάτης μου καὶ σύντροφος
σ' ἔργα κακά ; Μ' αὐτὸ τὸ πάθος πῶχω ἐγὼ

εἶναι ἡ ζωὴ μου πλιὸ δυσκολοπέραστη.
Ἐγὼ εἶμαι ἡ πλιὸ κακότυχη τῶν γυναικῶν.

Χορός.

680 Πωπῶ, κυρά μου, τέλειωσε· τῆς δούλας σου
δὲν πέτυχαν οἱ τέχνες, τᾶχεις ἄσχημα.

Φαίδρα.

Ἦ ἐσὺ ξεθεμελιώστρα καὶ παγκάκιστη,
τί μὲκτανες ! Ἦ νὰ σ' ἀστραποκάψη ὁ Ζεὺς
ὁ πρόσγονιός μου σύρριζα. Δὲν τᾶνοιωσα
τὰ σχέδιά σου καὶ δὲ σοῦ εἶπα νὰ σωπᾶς
γιὰ νὰ μὴ ντροπιαστῶ ; Μὰ ἐσὺ δὲ μ' ἄκουσες.
Λοιπὸν δὲ θάπεθάνω πλέον ἐντιμη.
Μὰ τώρα, νέα σκέψι μὲ χρειάζεται,
ποῦ αὐτὸς βαριά ὠργισμένος στὸν πατέρα του
690 τὸ κίνημά σου γιὰ κακό μου θὰ τὸ πῆ,
θὰ πῆ καὶ στὸ γέρο Πιτθέα τὲς συμφορὲς,
τὸν κόσμο θὰ γεμίση μὲ κακολογιές.
Ἦ νὰ χαθῆς κέσὺ κι ὅποιος τοὺς φίλους του
κακοδουλεύει στανικῶς τους πρόθυμα.

Παραμύνα.

Μὲ δίκιο σου, κυρά μου, μὲ κατηγορεῖς,
γιατὶ νικάει τὸ νοῦ σου ἡ λύπη· ἀλλὰ κέγῳ
δίκιο ἔχω, ἂν θὰ δεχτῆς νὰ σ' ἀντιλογηθῶ.
Σ' ἀνάθρεψα καὶ σ' ἀγαπῶ· τοῦ πόνου σου
ζητώντας τὰ βοτάνια, δὲν τὰ πέτυχα.

700 Κι ὅμως ἂν τὰ πετύχαινα θὰ ἤμουν σοφῆ·
γιατὶ στὴν τύχη στέκεται κῆ γνώμη μας.

Φαίδρα.

Αὐτὰ εἶναι δίκια καὶ πρεπούμενα σ' ἐμὲ
νὰ μὲ δικαιολογήσαι ἀφοῦ μὲ πλήγωσες ;

Παραμύνα.

Πολυλογοῦμε· ἐγὼ δὲν τὸ στοχάστηκα·
καὶ τώρα, κόρη μου, εἶναι τρόπος νὰ σωθῆς.

Φαίδρα.

Πάψε νὰ λές· καὶ πρὶν στραβᾶ μ' ὠδήγησες
καὶ μ' ἔρριξες σὲ συμφορὲς. Φύγ' ἀπ' ἐδῶ
καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου μόνον φρόντιζε.
Ἐγὼ θὰ σιάξω τὰ δικά μου πράματα.

710 Μὰ ἔσεῖς, εὐγενικές μου Τροϊζινιώτισσες,
μιά χάρι νά μου κάνετε, ὅς' ἀκούσατε
μὲ σιωπὴν ἔδῶ νὰ τὰ σκεπάσετε.

Χορός.

Μὰ τὴ σεμνὴ κόρη τοῦ Δία, τὴν Ἄρτεμι,
ποτὲ κακὸ σου δὲ θὰ βγάλω ἐγὼ στὸ φῶς.

Φαίδρα.

Καλά. Λοιπὸν ἀφοῦ τὰ μέτρησ' ὅλα ἐγώ,
τῆς συμφορᾶς μου βρήκα μόνον μιὰ γιατροειά,
καὶ στὰ παιδιὰ ζωὴ νάφήσω μὲ τιμὴ
κὲγὼ νάπαλλαχθῶ ἀπὸ τὰ σκοντάμματα.

Γιατὶ ποτὲ τὰ Κρητικά μου γονικά

720 δὲ θὰ ντροπιᾶσω, οὐδὲ θὰ βγῶ στὸ πρόσωπο
τοῦ ἀντρός μου μ' ἔργα αἰσχρά, γιὰ χάρι μιᾶς ζωῆς.

Χορός.

Ἄγιάτρευτο κακὸ νὰ κάνης σκέπτεσαι;

Φαίδρα.

Γιὰ νάποθάνω · πῶς, ἐγὼ θὰ τὸ σκεφθῶ.

Χορός.

Μίλα καλά.

Φαίδρα.

Κἔσὺ κὰν καλοδήγα με.

Κὲγὼ τὴν Ἄφροδίτη, ποὺ μὲ χάλασε,
θὰ εὐφράνω τώρα σὰ γλυτώσω ἀπ' τὴ ζωὴ
ἀπὸ ἔρωτα πικρότατον θὰ νικηθῶ.

Ἄλλὰ θὰ βλάψω κι ἄλλον ἀποθνήσκοντας,
γιὰ νὰ μὴν ὑψηλοφρονῆ στὰ πάθηα μου·
καὶ σὰν γευτῆ μ' ἐμένα αὐτὸν τὸν ὄλεθρο
730 τότε θὰ μάθῃ πλὴν νὰ σκέπτεται σωσιᾶ.

ΣΤΑΣΙΜΟΝ Β'

Χορός.

(Στροφή α')

Σὲ σπήλια ἀπάτητα νὰ ἦμουν κρυμμένη,
κι ὁ Θεὸς πουλὶ νὰ μ' εἶχε καμωμένη

μὲ φτερωτὰ κοπάδια νὰ πετοῦσα·
καὶ στάφριμένο κύμα νὰ περνοῦσα
τῆς ἀκροπελαγιάς τ' Ἀδριατικοῦ
καὶ μέσ' στὰ ρέματα τοῦ Ἡριδανοῦ,
ποὺ οἱ δόλιες κορασιῆς κεχριμπαρένια
δάκρυα σταλάζουν, μέσ' στὰ πορφυρένια
740 κύματα τοῦ πατρός τους, μὲ καημὸ τους
γιὰ τὸ Φαέθοντα, τὸν ἀδερφό τους.

(Ἀντιστροφή α')

Νά ἦμουν στῶν Ἑσπερίδων τῶν θλιμμένων
τὸν τόπο τὸ χρυσομηλοσπαρμένο,
ποὺ τῶν ναυτῶν τὸ δρόμο πλὴν ἐμποδίζει
ὁ ἀφέντης ποὺ τὸν ἄγριο πόντο ὀρίζει,
καὶ τοῦρανοῦ, ποὺ ὁ Ἄτλας τὸν βασιτᾶ,
δείχνει τὰ πέρατα τὰ θαυμαστά·
καὶ βρύσες τὴν ἀθάνατη ἀμβροσία
χύνουν ἐκεῖ στ' ἀνάκτορα τοῦ Δία,
750 ποὺ γῆς πλουτοδορήτρα εὐλογημένη
τὴν εὐτυχία στοὺς θεοὺς αὐξάνει.

(Στροφή β')

Ἦ Κρητικὸ λευκόφτερο καράβι,
ποὺ ἐσύ εἶχες τὴν κυρά μου παραλάβει
ἀπ' τὸ παλάτι τῆς τὸ εὐτυχισμένο
καὶ πέλαγο περνώντας βουρλισμένο
τὴν ἔφερες ἔδῶθε μιὰ φορᾶ,
νύφη γιὰ μυριοπύκραντη χαρά.
Ναί, καὶ στές δυὸ μεριῆς κακὰ ἐμνηοῦσεν
ἡ Μοῖρα: καὶ στὴν Κρήτη ὅταν πετοῦσεν
760 στὴ φημισμένη Ἀθήνα, κι ὅταν πάλι
στοῦ Μούνιχου εἶχαν φτάσει τὰ γκρογιάλι,
ποὺ τὰ πλεχτὰ τοῦ καραβιοῦ σχοινιά
τὰ κρόδεσαν κέβγῆκαν στὴ στεριά.

(Ἀντιστροφή β')

Γι' αὐτὸ μὲ τὸν παράνομο ἔρωτά τῆς
καταρραγίστηκαν τὰ λογικά τῆς
ἀπὸ τὴν τρομερὴ τὴν παραζάλη,
ποὺ ἡ Κύπρι στὴν ψυχὴ τῆς ἔχει βάλει·
κι ἀφοῦ ἔχει ξεχειλίσει τὸ κακὸ,
μέσα στὸ θάλαμο τὸ νυμφικὸ
770 μιὰ κρεμαστὴ συρτοθηλεῖα θὰ ρίξῃ
τὸν κάτασπρό τῆς τὸ λαιμὸ γὰ πνίξῃ.

ντρέπεται ἀπὸ τὸ μαῦρο βάσανό της,
καὶ προτιμάει μετὰ τὸ θάνατό της
ἔντιμο τῶνομά της νάκουστῆ
κι ἀπὸ ἔρωτα σκληρὸ νάπαλλαχτῆ.

Ε Π Ε Ι Σ Ο Δ Ι Ο Ν Γ'

Ἵπηρετρια

Βοήθεια! τρέξτε ὄλοι μὲς' στὰ δώματα
κρεμάστηκε ἡ κυρά μας, ἡ βασίλισσα.

Χορός.

Πωπώ, πλέον τελείωσε ἡ βασίλισσα
δὲ ζῆ, σὲ κρεμαστὴ θηλειὰν ἐπνίχτηκε.

Ἵπηρετρια.

780 Τρέξετε, φέρετ' ἐδῶ μαχαίρι δίκικο,
νὰ κόψωμ' ἀπὸ τὸ λαιμὸ της τὸ σχοινί.

Ἡμιχόριον.

Τί κάνομε; νὰμποῦμε καὶ νὰ λύσωμεν
ἀπ' τὴν σφιχτὴ κρεμάλα τὴ βασίλισσα;

Ἡμιχόριον.

Μὰ τί; δὲν εἶναι κι ἄλλοι νέοι δοῦλοι ἐκεῖ;
Καλὸ δὲν εἶναι νὰ πολυμπερδεύεσαι.

Ἵπηρετρια.

Σιάστε κι ἀπλώστε τὴν βαρυόμοιρη νεκρή,
πικρὸ νοικοκυρεῖο ποῦ θαῦρη ὁ ἀφέντης μας.

Χορός.

Καθὼς ἀκούω τελείωσεν ἡ δύστυχη
γιατὶ πλιὰ τῶρα τὴν ξαπλώνουν σὰ νεκρή.

Θησεύς.

790 Γυναῖκες, τί νὰ αὐτὴ τοῦ παλατιοῦ ἡ βοή;
Βαρὺν ἀχὸν ἀκούω τῶν δούλων. Καὶ δὲ λὲν
τὲς θύρες νὰ μ' ἀνοίξουν καὶ μ' ὑποδεχτοῦν
σὰν ποῦ γυρίζω ἀπὸ ἱερὸ προσκύνημα.
Μὴν ἀπ' τὸ γῆρας τοῦ Πιυθέα καμιὰ ξαφνιά;
Πέρασε τὸν καιρὸ του, ἀλλ' ὅμως λυπηρὸ
μᾶς εἶναι νὰ τὸν χάσωμ' ἀπ' τὸ σπίτι μας.

Χορός.

Θησεά, οἱ γέροι δὲν παθαίνουν τίποτε,
ἀλλὰ θά σε πικράνη θάνατος τῶν νιῶν.

Θησεύς. Ὅϊμέ μὴν πῆρ' ὁ Χάρος τὰ παιδάκια μου;

800 Χορός. Ζοῦν, θά σε κάψῃ ὁ θάνατος τῆς μάνας των.

Θησεύς. Τί λές; ἐχάθηκ' ἡ γυναῖκα μου; ἀπὸ τί;

Χορός. Κρεμάστηκε μονάχη της μὲ τὸ σχοινί.

Θησεύς. Ποιά πίκρα καὶ ποιά συμφορὰ τὴν ἔσφιξε;

Χορός.

Τόσο ξέρομε μόνον· τῶρα δὰ κἔγώ,
Θησεά, τῶν συμφορῶν σου ἤρθα θρηνητρία.

Θησεύς.

Ἄχ τί δαφνοστεφάνωσα τὴν κόμη μου,
σὰν εἶμαι δυστυχῆς προσκυνητῆς, ὀϊμέ.

Ἄνοιξτ' ἔσεῖς τὲς θύρες, ξεσυρτώστε τες,

νὰ ἰδῶ τῆς γυναικός μου τὴν πικρὴ θωριά,

810 ποῦ μὲ τὸ θάνατό της μὲ κατάστρεψε.

Χορός.

Ταλαίπωρη στή μαύρη συμφορὰ σου·

ἔπαθες, ἔκανες κακὸ μεγάλο

καὶ χαλασμὸ σὲ τοῦτα τὰ παλάτια.

Πωπώ, τί ἀπόφασι, μὲ τὸ χαμὸ σου

τὸ βιαστικὸ καὶ τὴ φριχτὴ σου τύχη,

κατόρθωμα τοῦ μαύρου τοῦ χεριοῦ σου.

Ποῖός τάχα, δόλια, ἀφάνισε τὴ ζωὴ σου;

Θησεύς.

Ὅϊμέ στὰ βάσανά μου· κόσμε μου, ἔπαθα

τὴν πλιὸ μεγάλη συμφορὰ. Ὡ πόσο βαρεῖα

σ' ἐμένα ἐστάθης, Μοῖρα, καὶ στὸ σπίτι μου·

820 ἀνέλπιστη πληγὴ ἀπὸ κάποιον δαίμονα,

καταστροφὴ τῆς κακοπέραστις μου ζωῆς.

Καὶ βλέπω ὁ δόλιος τέτοιο πέλαγος κακῶν,

ὥστε ποτὲ ἀπὸ μέσα δὲ θὰ βγῶ, μηδὲ

τὸ πῦμα θὰ περάσω αὐτῆς τῆς συμφορᾶς.

Τί λόγο ὁ δόλιος, τί, γυναῖκα μου νὰ βρῶ

τὴν τύχη σου θρηνώντας τὴ βαρειόμοιρη;

Χάθηκες σὰν πουλάκι ἀπὸ τὰ χέρια μου,

καὶ μὲς' στὸν Ἄδη ὀλόγοργα μοῦ πέταξες.

Ὅϊμέ πικρά, πικρά εἶναι αὐτὰ τὰ πάθη μου.
Κι αὐτὴν τὴ συμφορὰ ἀπὸ κάπουθε μακριὰ
σ' ἐμένα δὰ οἱ θεοὶ τὴν ἀποφόρτωσαν,
ἀπ' ἁμαρτίες κάποιου ἀπ' τοὺς προσπάππους μου.

Χορός.

Δὲν εἶσαι ὁ πρῶτος, βασιλιά, στὰ πάθη αὐτά.
Ἐχασες ταίρι εὐγενικὸ μ' ἄλλους πολλούς.

Θησεύς.

Θέλω κάτω τῆς γῆς τὴ μαύρη καταχνιά·
ἐκεῖ νὰ μένω ὁ δόλιος, μέσ' στὴ σκοτεινιά,
τὴ γλυκειὰ συντροφιά σου ἀφοῦ στερήθηκα.
Πλειότερο ἐχάλασές με ἀπ' ὅτι χάθηκες.
840 Ποιὸν νὰ ρωτήσω; πῶς σοῦ μπῆκε στὴν καρδιά,
δόλια γυναῖκα, ἢ συμφορὰ ἢ θανάσιμη;
Μπορεῖ κανένας νὰ μου πῆ τί γίνηκεν,
ἢ στὰ χαμένα τόσο πλῆθος δούλων μου
σκεπάζει τὸ παλάτι μου; Ἄχ, ἀλίμονο,
τί συμφορὰ εἶδα σπίτι μου ὁ ταλαίπωρος,
ἀβάσταχτη κι ἀνέκφραστη· ὄϊμέ χάθηκα·
τὸ σπίτι μου ἔρμο, τὰ παιδιά μου ὠρφάνεψαν.

Χορός.

Ἐλειψες, ἔλειψες, ὦ ἀγαπημένη,
κὴ πρώτη δῶλον τῶν γυναικῶν, ποὺ βλέπει
850 τὸ φῶς τοῦ ἡλιοῦ, τῆς νύχτας τὸ φεγγάρι.
Ὡ τί κακὸ τὸ σπίτι σου ἦῤρε, δόλιε,
τὰ μάτια μου πλημμύρησαν στὸ δάκρυ
πῶχουσα γιὰ τὴν τύχη σου, καὶ τρέμω
ἀπὸ πολλῆς τὸ νέο κακὸ ποὺ θάρθη.

Θησεύς.

Μπᾶ, τί θέλει νὰ πῆ τάχα τὸ γράμμα αὐτό,
ποὺ κρέμετ' ἀπὸ τὰ κριβὸ μου χέρι τῆς;
Μὴ μῶγραψε ἢ πικρὴ καὶ παραγγέλλει με
γιὰ τὰ παιδιά καὶ νὰ μὴν ξαναπαντρευτώ;
860 Ἐγνοια σου, δόλια· ἄλλη γυναῖκα δὲ θὰ μὴ
στὸ σπίτι τοῦ Θεσέα καὶ στὴν κλίνη του.
Ἄλλὰ σημάδια τοῦ χρυσοῦ δαχτυλιδιοῦ
τῆς δόλιας ποὺ μοῦ χάθηκε μοῦ προσγελοῦν.
Ἄς ξετυλίξω τὰ σφραγιδοδέματα
νὰ ἰδῶ τί θέλει νὰ μου πῆ τὸ γράμμ' αὐτό.

Χορός.

Ποιπὼ κι ἄλλο κακὸ πλάκωσε πάλι
θεοτικό. Γιὰ ἐμὲ ὕστερ' ἀπὸ τοῦτα
ἢ ζωὴ πλιὸ δὲ βασιτέται. Γιατὶ βλέπω
870 ποὺ ἐχάλασαν καὶ πλεόν δὲν ὑπάρχουν,
ὄϊμέ, τῶν βασιλιάδων μου τὰ σπίτια.
Ὡ θεέ μου, ἂν γένηται, νὰ μὴν τὰ κλείσης,
τὰ παρακάλια μου ἄκουε· γιατί βλέπω
σὰ μάντισσα κακὸ σημεῖο ἀπὸ κάποιον.

Θησεύς. Ὅϊμέ· ἄλλο τοῦτο πάλι στὸ κακὸ κακόν.

Ἄβάσταχτο, ἀνεκδιήγητον. Ἄλλ' σ' ἐμέ.

Χορός. Τί πράμα; εἰπέ το, ἂν ἐπιτρέπεται σ' ἐμέ.

Θησεύς.

Φωνάζει ἀλάθευτα ἢ γραφὴ φωνάζει.
Ἄπ' τῶν κακῶν τὸ βάρος ποῦ νὰ φύγω;
880 Χάθηκα κἔσβυσα· τί εἶδα ἐγὼ ὁ δόλιος,
ὦ τί φρικτὴ φωνὴ τὸ γράμμα βγάζει.

Χορός. Ποιπὼ κακῶν ἀρχὴ φαίνεται ὁ λόγος σου.

Θησεύς.

Τὸ λέθριο αὐτὸ κακὸ δὲ θὰ βαστάξω
κλεισμένο στὲς θύρες τοῦ στόματός μου.
Ὡ κόσμε, ὁ Ἰππόλυτος μ' ἄτιμη βία
τόλμησε νὰ μοῦ ἔγγιξη τὴ γυναῖκα,
τοῦ Δία περιφρονώντας τὸ ἱερὸ μάτι.
Πατέρα Ποσειδῶνα, ποὺ τρεῖς χάρες
μῶταξες μιὰ φορά, δός' μου τὴ μία:
890 τὸ γιό μου σκότωσε, σήμερα κι ὅλα
νὰ μὴ γλυτώσῃ, ἂν μῶταξες ἀλήθεια.

Χορός. Ἐκαταράσου, βασιλιά, γιὰ τοὺς θεοὺς!
γιατὶ ταχιά θὰ μετανοιώσης. Ἄκου με.

Θησεύς.

Δὲ γένετ', ὄχι· θὰ τὸν διώξω κι ἀπ' ἐδῶ,
κι ἀπὸ τὰ δυὸ κακὰ ἓνα θὰ χτυπήσῃ τον.
ἢ ὁ Ποσειδῶν ἀκούοντας τὲς κατάρες μου
νεκρὸ μέσ' στοῦ Ἄδη τὲς αὐλὲς θὰ στείλῃ τον,
ἢ κι ἀπ' ἐδῶ διωγμένος, πολυπλάνητος,

900 **Χορός.** σὲ ξένον τόπο θὰ τραβᾶει πικρὴ ζωὴ.
 Ἄλλὰ νὰ ὁ γιός σου πού ἦρθε ἄνω στὸν καιρόν·
 ἄφησε τὸν κακὸ θυμό σου, βασιλιᾶ,
 καὶ σκέψου τὸ πλιὸ ὠφέλιμο στὸ σπίτι σου.

Ἰππόλυτος.

910 Πατέρα, τὴν κραυγὴ σου ἄκουσα κέτρεξα·
 δὲν ξέρω ὅμως γιὰ ποιὰν αἰτία θρηνολογεῖς,
 κήθελα νὰ τὸ μάθω ἀπὸ τὸ στόμα σου.
 Μπα, τί εἶναι τοῦτο; βλέπω τὴ γυναῖκα σου,
 πατέρα μου, νεκρὴν· ὦ πρᾶμα φοβερό·
 δὲν εἶναι ὥρα πολλή, τώρα τὴν ἄφησα
 πού ἐξοῦσε. Τί ἔχει πάθει; πῶς ἀπέθανε;
 Θέλω νὰ μοῦ τὸ πῆς ἐσύ, πατέρα μου·
 910 γιατί ἡ καρδιὰ πού νὰ τὰ μάθη ὅλα ποθεῖ
 καὶ γιὰ τὲς συμφορὰς δείχνεται λαίμαργη.
 Σωπαίνεις; ἀλλὰ ἡ σιωπὴ δὲν ὠφελεῖ
 στὲς συμφορὰς· κεῖν' ἄδικο τὰ πάθη σου,
 πατέρα, νὰ τὰ κρύβης ἀπ' ἀγαπητοὺς
 καὶ κάτι παραπάνω παρὰ ἀγαπητοὺς.

Θησεύς.

920 Ὡ ἄνθρωποι, πού πολλὰ ξέρετ' ἀνώφελα,
 γιατί δὲ ἐνῶ μύριες τέχνες διδάσκετε
 καὶ τὰ σοφίζεστε ὅλα καὶ τὰ βρίσκετε,
 δὲν ξέρετ' ὅμως ἓνα καὶ δὲν τῶβρατε,
 τὴ γνῶσι στοὺς ἀνόητους νὰ διδάξετε;

Ἰππόλυτος.

Πρέπει νὰ ἴναι πολὺ σοφός, ὅποιος μπορεῖ
 γιὰ νὰναγκάσῃ τοὺς ἀνόητους νάχουν νοῦν.
 Ἄλλ' ἄκαιρα πατέρα μου ψιλολογεῖς
 καὶ ἀπ' τὰ κακὰ φοβοῦμαι μὴν παραλαλῆς.

Θησεύς.

Ὡ, ἔπρεπε νὰ ἴναι στοὺς ἀνθρώπους φανερὸ
 σημεῖο τῶν φίλων, νὰ γνωρίζωνται οἱ καρδιές,
 ποῖός φίλος εἶν' ἀληθινός, ποῖός ψεύτικος·
 καὶ ὅλοι οἱ ἀνθρώποι νάχουν δυὸ λογῶν φωνές,

930 τὴ μιὰ δίκια, τὴν ἄλλη ὅπως ἐτύχαινε,
 τὴν ἄδικην ἢ δίκια νὰ τὴν ξέλεγε,
 κέτσι ἴσως τὴν ἀπάτη θάποφεύγαμε.
Ἰππόλυτος. Κάποιος σταυτὶ σου θὰ με συκοφάντησε
 δικός μας, κύποφερομ' ἄδικοα κοῖ δυό.
 Ζαλοβροντίστηκα· γιατί τὰ λόγια σου
 ἰάτοπα καὶ παρᾶξενα μ' ἐξάλισαν.

Θησεύς.

930 Ὡ, ὡς ποῦ θὰ φτάσῃ πλιὸ τάνθρώπινο μυαλό;
 ποῦ θὰ σταθῇ τὸ θράσος του κ' ἡ τόλμη του;
 Γιατὶ ἂν παραφουσκῶνῃ μὲ κάθε γενιὰ
 καὶ ἓνας τὸν ἄλλο στὸ κακὸ ἂν θὰ τὸν περνᾶ,
 ὦ τότε δὲ θὰ γένη ἀνάγκη στοὺς θεοὺς
 κοντὰ σ' αὐτὴν τὴ γῆ νὰ βάλουν καὶ ἄλλη γῆ,
 πού θὰ χωρέσῃ τοὺς ἀδίκους καὶ κακοὺς.—
 Κυτᾶτε τῶρ' αὐτόν, ἂν καὶ δικός μου γιός,
 ντρόπιασε τὴ γυναῖκα μου καὶ φανερὰ
 τὴν ἀτιμίᾳ του ἢ πεθαμένη ἀπόδειξε.
 Δεῖξε τὸ πρόσωπό σου στὸν πατέρα σου,
 ἀφοῦ ἔχεις φτάσει σ' ἓνα τέτοιο μόλυσμα.
 Ἐσὺ πᾶς μὲ θεοὺς σὰν ἄνθρωπος σεμνός;
 950 Ἐσὺ καλὸς καὶ καθαρὸς ἀπὸ κακά;
 Στὲς καυχησιές σου δὲν πιστεύω ἐγὼ νὰ εἰπῶ
 πῶς οἱ θεοὶ δὲν ξέρουν τί τοὺς γένηται.
 Τώρα λοιπὸν καυχῆσου καὶ νηστεύοντας
 ἀπάτα πλιό, καὶ τὸν Ὀρφέα λατρεύοντας
 κάνε τὸν ἔνθεο προσκυνώντας τοὺς καπνοὺς
 πολλῶν βιβλίων· γιατί τώρα ἐπιάστηκες.
 Σ' ὅλους τὸ λέγω ἐγὼ ἀπὸ τέτοιους φεύγετε·
 μὲ σεμνοὺς λόγους ἀτιμίες σοφίζονται.
 Πέθαν' αὐτὴ· θαρρεῖς νὰ σὲ γλυτώσῃ αὐτό;
 960 μ' αὐτό, κακοῦργε, πλειότερο ἐσὺ πιάνεσαι·
 καὶ ποιοὶ ὄρκοι καὶ ποιοὶ λόγοι ἀνώτεροι ἀπ' αὐτὴ
 θὰ βγοῦν νὰπαλλαχθῆς ἀπὸ τὴν ἐνοχί;
 Θὰ πῆς πῶς σὲ μισοῦσε αὐτὴ, πῶς φυσικὰ
 τὸ νόθον εἶν' ἐχθρὸς στὰ ἐγκαρδιακὰ παιδιὰ·
 κακὰ δὲ τότε αὐτὴ τὴ ζωὴ της πούλησεν,
 ἂν ἔχασεν ὅ,τι εἶναι τὸ πλιὸ ἀγαπητὸ
 γιὰ ἐκδίκησί σου. Ἄλλὰ θὰ πῆς πῶς φυσικὰ
 γυναῖκες ἔχουν τὲς κακὲς ἐπιθυμιὰς
 καὶ ὄχι ἄντρες; ξέρω γὼ νιοὺς πλειὸ χειροτέρους,

- 970 σάν τούς ταράξει ἡ Κύπρι τὸ ἀλαφρὸ μυαλό.
 Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀρσένικοι σκεπάζονται.
 Τώρα λοιπὸν γιατί σ' ἀντιλογοῦμαι ἐγώ,
 ἀφοῦ καθαρὸς μάρτυρας εἶν' ὁ νεκρός ;
 Εὐθύς φύγε μακριὰ ἀπ' ἐδῶ· καὶ δὲ θά μῆς
 μήτε μέσ' στήν Ἀθήνα τὴ θεόχτιστη,
 μήτε μέσ' στοῦ βασιλείου μου τὰ σύνορα.
 Κι ἂν δέ σε τιμωρήσω μ' ὅσα μῶκανες,
 τοῦ Ἴσθμοῦ ὁ κακοῦργος Σίνις δέ θά πῆ ποτὲ
 πὼς τὸν ἔχω σκοτώσει, ἀλλ' ὅτι λέω ψευτιές,
 οὐδὲ κοῖ ἀκροθαλάσσιες Σκειρωνόπετρες
 980 θά ποῦν πὼς εἶμαι στοὺς κακοὺς ἐγὼ βαρύς.
Χορός. Δὲν ἤμπορῶ νὰ πῶ κανέναν εὐτυχῆ,
 γιατί τὰ πρῶτα τώρα γύρισαν ἀλλιῶς.
- Ἰππόλυτος.**
- Πατέρα, τῆς ψυχῆς σου ἡ ταραχὴ κῆ ὀργὴ
 φοριτῆ εἶναι· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ξετυλιχτῆ
 τὸ πρᾶμα τοῦτο, ποὺ δὲν εἶναι ὡς τὸ θαρρεῖς.
 Ἐγὼ εἶμαι ἀδέξις νὰ ὀμιλῶ μπρὸς στοῦ λαό,
 σ' ὀλίγους ὅμως καὶ ὀμηλίκους πλεὶ ὀσοφός.
 Κάτι καλὸ κι αὐτὸ ἔχει· γιατί οἱ ἀσήμαντοι
 μέσ' στοὺς σοφοὺς σὶν ὄχλο πλεὶ ὀρεστὰ ὀμιλοῦν.
 990 Ἄλλ' ὅμως εἶναι ἀνάγκη, ἀφοῦ ἦρθε τὸ κακὸ,
 τὴ γλῶσσα μου νὰ λύσω, καὶ θάρχισω εὐθύς
 ἐκεῖθε ποὺ μὲ πρόσβαλες γιὰ νὰ χαθῶ
 χωρὶς ἀντιλογία. Θωρεῖς αὐτὸ τὸ φῶς
 καὶ τὴ γῆ· μέσ' σ' αὐτὰ δὲν εἶν' ἄλλος κανεῖς
 πλεὶ ὀτίμος ἀπὸ ἐμέν', ἂν καὶ τάρνιέσαι ἐσύ.
 Καὶ πρῶτα ξέρω τοὺς θεοὺς νὰ σέβωμαι,
 καὶ νὰ ἔχω φίλους ποὺ δὲν θέλουν τᾶδικα,
 ποὺ ντρέπονται καὶ νάναφέρουν τὰ κακὰ
 καὶ νάντευχαριστοῦν τοὺς φίλους των μ' αἰσχρά·
 1000 τοὺς φίλους μου, πατέρα, δὲν ἀναγελῶ
 μόν' εἶμαι ὁ ἴδιος καὶ σιμά τους καὶ μακριά.
 Ἐνα δὲν ξέρω, αὐτὸ ποὺ τώρα ἐσὺ θαρρεῖς
 πὼς μ' ἔπιασες· ὡς σήμερα τὸ σῶμα μου
 δὲν γνώρισε γυναῖκα· καὶ τὴν πρᾶξι αὐτὴ
 μόνο ἀκουστὰ τὴν ξέρω κι ἀπὸ ζωγραφιές.
 Μὰ κι οὐδ' αὐτὰ ἐξετάζω πρόθυμα, ἔχοντας
 παρθένο τὴν ψυχὴ μου. Κῆ ἀθώτῃ μου
 ἴσως νὰ μὴ σε πείθει· δεῖξε μου λοιπὸν

- 1010 πὼς χάλασα. Ποιὸ ἀπὸ τὰ δυό, στὰ κάλλη αὐτὴ
 περνοῦσε τὲς γυναῖκες ὅλες, ἢ ἔλπισα
 νὰ κάτσω ἐγὼ στὸ θρόνο σου σάν παντρευτῶ
 γυναῖκα κληρονόμα; θά ἤμουν δὰ μωρός.
 Ἄλλ' ἴσως πῆς πὼς τὸ βασίλειο εἶναι γλυκό ;
 γιὰ τοὺς φρονίμους ὄχι· κι ὅσοι ἐπιθυμοῦν
 τὴ μοναρχία ἢ δόξα τοὺς χαλνάει τὸ νοῦν.
 Ἐγὼ νὰ βγαίνω θέλω στοὺς Ἑλληνικοὺς
 ἀγῶνες πρῶτος καὶ στήν πόλι δεύτερος
 πάντα μὲ τοὺς καλοὺς μου φίλους νὰ εὐτυχῶ.
 Κῆτσι μπορῶ καὶ νὰ ἐνεργῶ, κι ἀκίνδυνος
 1020 πλεὶ ὀεὐχάριστα νὰ ζήσω ἀπὸ τὸν βασιλιά.
 Ἐνα δὲ σοῦ εἶπα μόνον, τᾶλλα τᾶκουσες·
 ἂν ἦταν σάν ἐμένα κι ἄλλος μάρτυρας,
 κῆκρένομουν ἐν ὄσω αὐτὴ ἦταν ζωντανή,
 θά βλεπες τοὺς ἐνόχους ἐξετάζοντας.
 Ἄλλὰ τώρα σ' ὀμνῶ σὶν ὀροκοφύλακα
 τὸ Δία καὶ στὴ Γῆ, πὼς τὴ γυναῖκα σου
 δὲν ἔγγιξα ποτέ, μηδὲ τὸ θέλησα,
 μηδὲ στὸ νοῦ μου ἀπέρασε. Ὡ ποὺ νὰ χαθῶ
 μηδαμινὸς ἀσήμαντος, ξεσπίτωτος
 1030 κῆξόριστος, μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου,
 καὶ μήτε ὁ πόντος, μήτ' ἢ γῆ νὰ μοῦ δεχτοῦν
 τὲς σάρκες σάν πεθάνω, ἂν εἶμαι ἐγὼ κακός.
 Κι ἂν ἀπὸ φόβο αὐτὴ τὴ ζωὴ της ἔχασε
 δὲν ξέρω· κι οὐδὲ πλεῖότερα ἤμπορῶ νὰ πῶ,
 Φρόνιμη ἐφάνη ἀφοῦ δὲν ἤμποροῦσε ἀλλιῶς,
 ἐγὼ ὅμως ποὺ ἤμποροῦσα, πιάστη· ἀσχημα.
Χορός. Πὼς εἶσαι ἀθῶος ἀρκετὰ τᾶπόδειξες,
 μικρὰ δὲν εἶναι αὐτὰ ποὺ ὀρχίστης στοὺς θεοὺς.
Θησεύς. Λοιπὸν δὲν εἶναι μάγος καὶ πλάνος αὐτός,
 (ποὺ θαρρεῖ νὰ μοῦ ἡσυχάση τὴν ψυχὴ
 1040 μὲ τὴν πρᾶότητά του, ἐνῶ μ' ἀτίμασε ;
- Ἰππόλυτος.**
- Γι' αὐτὰ πολὺ θαυμάζω σε, πατέρα μου·
 κι ἂν ἦσουν γιός μου ἐσὺ κῆγὼ πατέρας σου,
 θά σ' εἶχα σκοτωμένο, δὲ θά σ' ἔδιωχνα,
 νὰ γγίξης ἂν τολμοῦσες τὴ γυναῖκα μου.
- Θησεύς.**
- Τὸ πέτυχες· δὲ θάπεθάνης ἔτσι ἐσύ,
 χάρος γοργὸς στοὺς δυστυχεῖς εἶναι γλυκός·

- ἀλλὰ διωγμένος ἀπὸ τὴν πατρίδα σου,
καθὼς στὸν ἑαυτὸ σου νόμον τῶβαλες,
στὰ ξένα θὰ τραβήσης θλιβερὴ ζωὴ·
γιατὶ τέτοιος εἶν' ὁ μισθὸς τῶν ἀσεβῶν.
- 1050 **Ἰππόλυτος.** Ὀϊμέ, τί κάνεις; δὲν προσμένεις τὸν καιρὸ
νὰ ταποδείξῃ, ἀλλὰ μὲ διώχνεις ἀπ' ἐδῶ;
Θησεύς. Καὶ πέρ' ἀπὸ τὸν Πόντο καὶ τ' Ἀτλαντικοῦ
τὰ σύνορα, ἂν μποροῦσα, τόσο σὲ μισῶ.
Ἰππόλυτος. Οὐδ' ὄρκους ἐξετάζεις οὐδ' ἀπόδειξιν
οὐδὲ τοὺς μάντις καὶ μὲ διώχνεις ἄκριτο;
Θησεύς. Τὸ γράμμα αὐτὸ δὲ δέχεται μαντέματα·
πιστὰ κατηγορεῖ σε· κι ἀδιαφορῶ
ἐγὼ γιὰ τὰ πουλιὰ ποὺ ἐπάνωθε πετοῦν.
- Ἰππόλυτος.**
- 1060 Ὡ θεοί, γιατί λωπτόν δὲ λυῶ τὴ γλῶσσα μου,
ἀφοῦ ἀπὸ σᾶς, ποὺ σέβομαι, ἐγὼ χάνομαι;
Ἄλλ' ὄχι· αὐτὸς ποτε δὲν καταπίθεται,
κι ἄδικα θὰ πατοῦσα ἐγὼ τοὺς ὄρκους μου.
Θησεύς. Ὀϊμέ, πῶς μὲ σκοτώνει ἡ ὑποκρισία σου.
Νὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ μιὰν ὥρ' ἀρχύτερα.
Ἰππόλυτος. Ὁ δόλιος ποῦ νὰ πάγω! σὲ ποιῶ φίλου μου
τὸ σίτι, ἀροῦ γιὰ τέτοια αἰτία διώχομαι;
Θησεύς. Σ' ὅποιον τοῦ ἀρέσει χαλαστᾶδες γυναικῶν
καὶ πρόστυχους ἀνθρώπους νὰ φιλοξενηῖ.
1070 **Ἰππόλ.** Ἄχ· μοῦ τρυπάει τὰ ἦπατα καὶ κλαίω γι' αὐτό,
ἂν φαίνομαι κακὸς κέσὺ τὸ δέχεται.
Θησεύς. Τότ' ἔπρεπε νὰ κλαῖς καὶ νὰ τὸ σκέπτεσαι,
ποὺ ἐτόλμας νάτιμάσης τὴ γυναῖκα μου.
Ἰππόλυτος. Ὡ δώματα, τρανὴ φωνὴ νὰ ἐβγάξετε,
κι ἂν εἶμ' ἐγὼ κακὸς νὰ μαρτυροῦσατε.
Θησεύς. Τρέχεις σ' ἄφωνους μάρτυρες, ἀλλ' ὁ νεκρὸς
ἀμίλητος σὲ δείχνει φανερὰ ἔνοχο.
Ἰππόλυτος. Τὸν ἑαυτὸ μου ἂν γέγονταν ν' ἀντίκριζα,
πόσο γιὰ τὰ κακὰ ποὺ πάσχω θάκλαιγα.
1080 **Θησεύς.** Τὸν ἑαυτὸ σου ξέρεις νὰ τὸν προτιμᾶς
παρὰ νὰ κάνῃς στοὺς γονεῖς τὰ πρέποντα.
Ἰππόλυτος. Ὡ μάνα μου τρισάθλια, ὦ γέννα μου πικρὴ,
προγόνι νὰ μὴν εἶναι κανεὶς φίλος μου.
Θησεύς. Αἱ σεῖς, δὲν τὸν τραβάτε; δὲν ἀκούετε
ποὺ ἔχω προστάξει νὰ τὸν κάνετ' ἀφαντο;
Ἰππόλυτος. Θὰ κλάψῃ ὅποιος μ' ἐγγίξῃ βέβαια ἀπ' αὐτούς·

ἐσὺ, σὰν τὸ βαστάει ἡ ψυχὴ σου, διώξε με.
Θησεύς. Αὐτὸ θὰ κάνω, ἂν δὲν ἀκούς τοὺς λόγους μου·
γιὰ τὴ φυγὴ σου λύπη δὲν αἰσιάνομαι.

Ἰππόλυτος.

- 1090 Ἀποφασίστη, ὡς βλέπω. Δυστυχῆς ἐγὼ·
ποὺ αὐτὰ τὰ ξέρω, ἀλλὰ δὲν ξέρω νὰ τὰ πῶ.—
Ὡ λατρευτὴ θεά μου, κόρη τῆς Λητῶς,
συγκυνηγὲ καὶ σύνθρονη, θὰ φύγω πλιὸ
ἀπὸ τὴν ξακουσμένη Ἀθήνα. Χαῖρε, ὦ γῆ
καὶ πόλι τοῦ Ἐρεχθέα· ὦ Τροϊζηνότοπε,
ποὺ στὰ καλά σου εὐτυχισμένα οἱ νιοὶ περνοῦν,
σὲ βλέπω γιὰ ὑστερὴν φορὰ· σὲ χαιρετῶ.
Ἐλάτε συντροφοί μου συνομήλικοι,
ἔσπροβοδήστε με καὶ χαιρετίστε με·
1100 ποτε ἄλλον δὲ θὰ ἰδῆτε φρονιμώτερον,
ἔστω κι ἂν δὲν τὸ δέχεται ὁ πατέρας μου.

ΣΤΑΣΙΜΟΝ Γ'

Χορός.

(Στροφή α'.)

Τὴ θεία πρόνοια σὰ σκεφτῶ, τὲς λύπες μου ξεχάνω·
καὶ κρυφελπίζω στοὺς θεοὺς, μὰ σ' ἀπορία φτάνω
τὲς τύχες καὶ τὰ πράματα σὰ βλέπω τῶν ἀνθρώπων·
γιατὶ ἄλλ' ἄντ' ἄλλων γέγονται, καὶ πάντα σ' ἓναν τρόπον
1110 δὲ μένει ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ, πῶχει ἀστασία τόση.

(Ἀντιστροφή α'.)

Σ' ἐμένα μὲ τὸ θέλημα τῶν θεῶν ἡ Μοῖρα ἄς δώσῃ
τύχη μὲ πλοῦτο κι ἄλυπη καρδιάν· ἔγνοια μεγάλη
δὲ θέλω νάχω ἐπάνω μου, μήτε στραβὴ ὅμως πάλι.
Θέλω συνήθειες εὐκόλες, ὥστε, κι ἂν καταστήσω
σὲ τύχην αὔριο ἀλλοιώτικη, πάντα εὐτυχῆς νὰ ζήσω.

(Στροφή β'.)

- 1120 Γιατὶ μ' αὐτὰ τὰνέλπιστα ποὺ βλέπω, ζαλισμένον
ἔχω τὸ νοῦ μου· κείδαμε στὰ ξένα ἀποδιωγμένον
ἀπ' τοῦ πατρός του τὴν ὀργὴν τάστ' ἐρὶ τῆς Ἀθήνας
τὸ πλεῖο λαμπρό· Ὡ ἀμμουδερὸ ἀκρογιάλι τῆς Τροϊζήνας,

1130 δρυμὲ δρεινέ, πού τῃ σεμνῇ θεᾷ ἀκολουθοῦσε
καὶ μὲ σκυλιὰ γοργόποδα τάγριμα κυνηγοῦσε.

(Ἀντιστροφή β'.)

1140 ὦ, τὰ Βενέτικα ἄλογα πλιὸ δὲ θὰ τὰ οδηγήσῃ
στῆς Λίμνης τὸ ἵπποδρόμιο, γιὰ νὰ γοργοδρομήσῃ.
Κὴ ἀκοίμητη τῆς Μούσας του χορδὴ πλιὸ θὰ σωπάσῃ.
Θὰ μένουν ἀστεφάνωτες μέσ' στὰ βαθύχλοα δάση
τῆς Ἄρτεμης οἱ ἀνάπαυλες. Φεύγεις καὶ πάει χαμένη
τῶν κορασιῶν ἡ ἀντιζηλιὰ, ποιά ταίρι σου νὰ γένη.

(Ἐπωδός.)

1150 Κεῖγὼ τῇ μαύρῃ μοῖρα σου θὰ κλαίω καὶ πικραμένα
θὰ ζήσω· ὦ μάνα δύστυχη, πού γέννησες χαμένα.
ὦ, ἀγαναχτῶ μὲ τοὺς θεοὺς. Ὅϊμὲ στὴ συμφορὰ του.
Τοῦ γάμου οἱ Χάριτες, γιὰ μακριὰ ἀπ' τὰ γονικά του
στὰ ξένα διώχνητ' ἄδικα κι ἀπ' ἄδικο θυμὸ,
δίχως κανένα φταιξιμο, τὸν ἄμοιρο τὸ νιό ;

ΕΞΟΔΟΣ

- Χορός.** Μὰ βλέπω τοῦ Ἴππολύτου τὸν ἀκόλουθο,
πού τρέχει στὸ παλάτι μ' ὄψι θλιβερό.
Ἄγγελος. Τὸ βασιλιὰ Θησέα ποῦ μπορῶ νὰ βρῶ ;
γυναῖκες, ἂν τὸ ξέρετε γιὰ πέτε μου,
μέσ' στὰ παλάτια αὐτὰ τάχα νὰ βρίσκεται ;
Χορός. Νά τος, πού βγαίνει τῶρ' ἀπὸ τὰνάκτορα.
Ἄγγελος. Θησέα, φέρνω μιὰν εἶδησι δυσάρεστη
σ' ἐσὲ καὶ σ' ὄποιους στὴν Ἀθήνα κάθονται
καθὼς καὶ στῆς Τροιζήνας τὴν περριοχή.
1160 **Θησεύς.** Τί τρέχει ; μὴ καμὶ καινούργια συμφορὰ
πλάκωσε στὲς δυὸ χῶρες τὲς γειτονικὲς ;
Ἄγγελος. Νὰ πῶ κοντολογίς, πεθαίνει ὁ Ἴππόλυτος·
κοντεύει νὰ σφαλίσῃ πλιὸ τὰ μάτια του.
Θησεύς. Μπᾶ ; μὴ κανεῖς τὸν χτύπησε, πού στανικῶς,
σὰν τοῦ πατρός του, τὴν γυναῖκα ντρόπιασε ;
Ἄγγελος. Τὰμάξι του τὸν ἔφασε κοῖ κατάρες σου,
πού τὸν θεὸ τοῦ πόντου καὶ πατέρα σου
νὰ ἐκδικηθῇ τὸ γιό σου παρακάλεσες.
1170 **Θησεύς.** ὦ θεοὶ καὶ Ποσειδῶνα, πόσο ἀληθινὰ
μοῦ εἶσαι πιστὸς πατέρας, ἀφοῦ μάκουσες,

Μὰ πῶς κῆχάθη ; τῆς Δίκης τὸ ρόπαλο
πῶς χτύπησεν αὐτόν, πού ἐμένα ντρόπιασε ;

Ἄγγελος.

- Ἡμεῖς κοντὰ στὸν κυματόδεχτο γιαλὸ
τὲς τρίχες τῶν ἀλόγων ἐχτενίζαμε
μὲ τὰ ξυστριά κῆκλαίγαμε, σὰ μάθαμε
πῶς, πλιὰ δὲ θὰ γυρίσῃ ἐδῶ ὁ Ἴππόλυτος,
γιὰτί σ' ἔρημ ἔξορία τὸν ἔδιωξες. Κι αὐτὸς
φτάνει στὸ παραγάλι κλαίοντας σὰν κῆμᾶς·
τὸν ἀκολουθεῖ κατὰ πόδι συνοδεία
1180 συννόμηλικων φίλων ἀνεμέτρητη.
Κεῖπε, μόλις τὸν ἄφησαν τὰ δάκρυα:
Τί κλαίω ; πρέπει νὰκούσω τοῦ πατέρα μου
τοὺς λόγους. Ζέψετε μου τᾶλογα, παιδιά,
γιατί δὲν εἶναι πλιὸ γιὰ μένα ἢ χῶρ' αὐτή.
Τότ' ἔτρεξε ὁ καθεὶς μας, κεύθης στήσαμε
τᾶλογα πλάι στὰφεντικό μας ἔτοιμα.
Κι ἀρπάζει ἀπ' τὸ στεφάνι μὲ τὰ χέρια του
τὰ χαλινά, σὰν πάτησε στὴν ἄμαξα.
1190 Καὶ πρῶτα στοὺς θεοὺς εἶπε σὰ σήκωσε
τὰ χέρια: Δία, ἂν εἶμαι κακὸς ἄνθρωπος,
νὰ μὴν ὑπάρχω· ἀλλὰ κι ἂν ζήσω κι ἂν χαθῶ
νὰ μάθῃ το ὁ πατέρας μου πῶς μ' ἄδικεῖ.
Κεύθης πῆρε στὸ χέρι του τὴ μᾶστιγα
καὶ τᾶλογα χτυπάει· κῆμεῖς οἱ δοῦλοι του
κοντὰ στὰ χαλινάρια ἀκολουθοῦσαμε
τὰφεντικό μας μέσ' στὸν ἀμαξόδρομο,
πού στ' Ἄργος ἴσια πάει καὶ στὴν Ἐπίδαυρο.
Καθὼς μπαίναμε μέσα σ' ἐρημότοπο,
1200 παρέκει πρὸς τὸ κόλπο τὸ Σαρωνικόν,
εἶναι κάποιον ἀκρογιάλι. Ἀπέκει ἕνας ἀχὸς
σὰν κατοχθόνια καὶ φριχτὴ θεοβροντὴ
βαρεῖα ἄφησε βοή, φριχτὴ στὴν ἀκοή·
τᾶλογα ὀρθὰ στὸν οὐρανὸν ἐτέντωσαν
ταῦτιά καὶ τὰ κεφάλια· κῆμεῖς τρέμαμε
πόθεν αὐτὸς ὁ βόγγος. Σὰν κυτάξαμε
στὲς θαλασσοδαρμένες ἄκρες εἶδαμεν
ἕνα πελώριο κῆμα, οὐρανοκόλλητο,
πού πῆρε ἀπὸ τὰ μάτια μου τοῦ Σκείρωνα
1210 τὲς ἄκρες· πού καὶ τὸν Ἴσθμὸ πλιὰ ἀπόκρυψε
καθὼς καὶ τ' Ἀσκληπιοῦ τὴν πέτρα. Κεῖπειτα

- σὰ φύσκωσε κι ὀλόγυρα ἀφροχούχλαζε
στὲς ἄκρες πάει μὲ τὸ θαλασσοφύσημα,
πού ἦταν τὰμάξι μὲ τὰ τέσσερ' ἄλογα.
Κεκεῖ μὲ τὸ βρασμὸ καὶ μὲ τὴν τρικυμιὰν
ἐξέρας' ἕναν ταῦρο, τέρας ἄγριο,
πού ὁ τόπος ὅλος γέμισ' ἀπ' τὸ βόγγο του
καὶ φοβερὰ ἀντιβόγγασ' δὲν τολμάει κανεὶς
νὰ τὸν ἀποκυτάξῃ ἀπ' τὴν τρομάρα του.
Κι ἀμέσως ἄγριος φόβος πέφτει στ' ἄλογα·
1220 κι ὁ ἀφέντης μου, πού ξέρει τὲς συνήθειες τους,
τὰ χαλινάρια ἀρπάζει μὲ τὰ χέρια του,
καὶ τὰ τραβάει καθὼς ὁ ναύτης τὰ κουπιὰ,
κρεμώνοντας πίσω τὸ κορμί του ἀπ' τὰ λουριὰ·
μὰ τ' ἄλογα δαγκοῦν τὲς χάλκινες χαβιὲς
καὶ σέρνουν βιαστικὰ τὰμάξι, δὲν ψηφοῦν
οὔτε τὸ χέρι τοῦ ὀδηγοῦ, οὔτε τὰ λουριὰ,
μήτε τῶραϊο τὰμάξι. Κι ἂν μὲν σφίγγοντας
τὰ χαλινάρια ὠδήγαε στὴν ἰσιοτοπιὰ,
1230 πρόβαλλε ὁ ταῦρος μπρὸς στὰ τέσσερ' ἄλογα
καὶ τ' ἔκανε ἀπ' τὸ φόβο νὰ πισωγυροῦν·
κι ἂν μανιασμένα πρὸς τοὺς βράχους ἔτρεχαν,
σιγὰ τὰμάξι ἀκολουθοῦσε ἀπὸ κοντὰ,
ὡς που στὲς πέτρες τοὺς τροχούς του ἐσύνητριψε
καὶ τῶριξε καὶ τ' ἀναποδογύρισε.
Τότε ἦρθαν ὅλ' ἀνάκατα· ὀφαλοὶ τροχῶν
καὶ τῶν ἀξόνων τὰ καρφιὰ πετάχτηκαν.
Κι αὐτὸς ὁ δόλιος στὰ λουριὰ σὰ μπλέχτηκε
σέρνεται μὲ δεσμὸ σφιγμένος ἄλυτο,
τινάζοντας στὲς πέτρες τὸ κεφάλι του,
1240 ξεσχίζοντας τὲς σάρκες καὶ φωνάζοντας,
φριχτὸ νάκούς: Σταθῆτε, ὦ πού σὰς ἔθρεψα
μέσ' στὰ παχιά μου, μὴ μ' ἀποσκοτώνετε·
μάθη κατάρα τοῦ πατρός μου. Τάχα ποιὸς
θὰ τρέξῃ νὰ γλυτώσῃ ἀθῶον ἄνθρωπο;
Κετρεξάμε πολλοὶ μὰ δὲν προφταίναμε.
Κι ἀπ' τὰ κομμένα τὰ λουριὰ σὰ λύθηκε
πέφτει, δὲν ξέρω πῶς, καὶ τώρα ξεψηχᾷ.
Τ' ἄλογα καὶ τὸ λέθριο τέρας κρύφτηκαν
δὲν ξέρω σὲ ποιὸ μέρος τοῦ κρημνότοπου.
1250 Ἐγὼ εἶμαι στὰ παλάτια σου ἕνας δοῦλος σου,
ἀφέντη μου, ἀλλ' ὡς τόσο δὲν μπορῶ ποτὲ
νὰ τὸ πιστέψω πὼς ὁ γιός σου εἶναι κακός;

οὐδὲ κι ἂν ὅλες οἱ γυναῖκες κρεμαστοῦν,
καὶ τὰ πεῦκα τῆς Ἰδης γεμίσουν γραφές,
γιατὶ τὸν ξέρω πού 'ναι φρονημώτατος.

Χορός.

Πωπώ, καινούργιες συμφορὲς μᾶς πλάκωσαν,
τοὺς ὀρισμούς τῆς μοίρας δὲ γλυτώνομε.

Θησεύς.

- 1260 Ἀπὸ τὸ μῖσος μου σ' αὐτὸν πού τ' ἀπαθε
μ' αὐτὰ τὰ λόγια χάρηκα· μὰ ντρέπομαι
καὶ τοὺς θεοὺς κι αὐτὸν πού ἐγὼ τὸν γέννησα,
γι αὐτὸ μήτε λυπιοῦμαι μήτε χαίρομαι.

Ἄγγελος.

Τώρα λοιπόν; τὸ δόλιο νὰ τὸν φέρωμεν
ἢ τί εἶναι θέλημά σου νὰ τὸν κάνωμε;
για σκέψου· ἀλλ' ἂν θ' ἀκούσης τὴν ἰδέα μου
δὲ θὰ φανῆς σκληρὸς στὸ δύστηνό σου γιό.

Θησεύς.

Γιὰ φέρτε τον, νὰ τὸν ἰδῶ κατάμματα,
πού ἀρνήθηκε πὼς μόλυνε τὴν κλίη μου,
νὰ ἰδῶ τί λέει, γιὰ τὴ θεϊκὴν ἐκδίκησι.

Χορός.

- 1270 Ἐσὺ τὴν ἀκάμπτη τῶν θεῶν βουλή
καὶ τῶν ἀνθρώπων σέρνεις ἄνω κάτω,
Κύπρι, κι ὁ παρδαλόφτερος μαζί
σκεπάζει τους μὲ τὰ γοργὰ φτερά του,
Πετάει στὴ γῆ, στοῦ πόντου τὰ νερά,
τ' ἀνεμοβροντισμένα κι ἀρμυρά.
Καὶ καίει ὁ χρυσὸς γιός σου κάθε δόλια
καρδιά, πού 'γγίζουν τὰ γοργὰ του βόλια:
ἄνθρώπους, ζῶα βουνῶν καὶ θαλασσῶν
1280 κι ὅλα ὅσα θρέφει ἡ γῆ, πού ἡ φλογισμένη
τοῦ Ἡλιοῦ θωριά κιντάζει. Ἐσὺ ὀλωνῶν
βασίλισσα εἶσαι, ὦ Κύπρι δοξασμένη.

Ἄρτεμις.

1290 Σ' ἔσέ τ' ἀρχοντογέννητο τέκνο τοῦ Αἰγέα
 συμβουλεύω νᾶκούσης·
 σ' ὀμιλῶ ἢ κόρη ἐγὼ τῆς Λητώς ἢ Ἄρτεμι.
 Γιατί, δόλιε Θησέα, μ' αὐτὰ χαίρεσαι,
 πὺν ἄδικα σκότωσες τὸ δικό σου παιδί,
 μὲ τὰ ψεύτικα αὐτὰ λόγια τῆς γυναικός σου,
 σὰν ἐπίστεψες σ' ὄχι σωστά, ὅμως σωστὴ
 συμφορὰν ἔλαβες ; Πῶς δὲν κρύβεις βαθειὰ
 τὸ κορμί σου στὰ τάρταρα κάτω τῆς γῆς
 ντροπιασμένος βαριά ;
 ἢ νὰ γένης πουλὶ καὶ μακριὰ νὰ πετάξης
 ἀπὸ τῆ συμφορὰ σου; Γιατὶ πλιὸ δὲν ἔχει
 μέσ' σ' ἀνθρώπους καλοὺς καμιὰ θέσι ἢ ζωὴ σου.

1300 Ἄκουε, Θησέα, πῶς σ' εὔρηκαν οἱ συμφορές·
 ἂν καὶ θὰ σὲ λυπήσω δίχως ὄφελος.
 Ἄλλὰ τὸ κάνω νᾶποδείξω τὴν καλὴν
 τοῦ γιοῦ σου γνώμη, νᾶπεθάνη μὲ τιμὴν,
 καὶ τὴ μανία τῆς γυναικός σου, ἢ κάλλια ἄς πῶ
 τὴν τόλμη· πὺν σὰν ἐλαβώθη ἀπ' τὰ κεντριὰ
 τῆς Κύπριδας, τῆς μισητῆς θεᾶς σ' ἐμᾶς
 πὺν ἄρεσ' ἢ παρθενιά, τὸ γιό σου ἀγάπησε.
 Κένω κύταζε νὰ νικήσῃ φρόνιμα
 τὴν Κύπρι, χάθηκε ἄδικα ἀπ' τὰ σχέδια
 τῆς παραμάνας, πὺν τὸ γιό σου ὡς ὠρκίσε
 τὸ πάθος τῆς τοῦ φανερώνει. Ὅμως αὐτὸς
 σὰ φρόνιμος δὲ δέχτηκε τὰ λόγια τῆς,
 κένω ἐσὺ τοῦκνες κακὸ δὲ πάτησε
 τοὺς ὄρκους του, γιὰτ' ἦταν θεοφοβούμενος.
 1310 Αὐτὴ ὅμως σὰν φοβῶνταν μὴν ἀποδειχτῆ
 γράφει τὲς ψεύτικες γραφὲς κὲχάλασε
 τὸ γιό σου πονηρά, κὲσὺ τὴν πίστειψες.

Θησεύς.

Ὅϊμέ.

Ἄρτεμις.

Θησέα, σὲ καίει ὁ λόγος, ἀλλὰ βίασταξε
 νᾶκούσης κι ἄλλα καὶ θρηνήσης πλειότερο.

1320 Ὄριζες τοῦ πατρός σου τρία ταξίματα ;
 τὸ ἓνα κακὰ στὸ γιό σου, δόλιε, ξώδεψες,
 ἐνῶ σ' ἐχθρό σου ταίριαζε. Ὁ θαλασσινὸς
 πατέρας σου γιὰ τὸ καλὸ σου σῶδωκεν
 ὅσα ἔπρεπ' ἀφοῦ μιὰ φορὰ σοῦ τάταξεν.
 Ἐσὺ ὅμως φταίγεις καὶ σ' ἐκεῖνον καὶ σ' ἐμέ,
 γιὰτὶ οὔτε μαρτυριές, οὔτε μαντέματα
 περιμένεις· δὲν ξέταξες, δὲ σκέφτηκες
 πολὺν καιρόν, ἀλλὰ μιὰν ὥρα ἀρχύτερα
 τὸ γιό σου ἐκαταράστης καὶ τὸν σκότωσες.

Θησεύς.

Θεά μου, ἄς ἀπεθάνω.

Ἄρτεμις.

1330 Ὄ φριχτὰ ἐπραξες,
 ἀλλὰ μορεῖς ἀκόμα νὰ συχωρεθῆς·
 γιὰτ' ἤθελεν ἢ Κύπρι νὰ γενοῦν αὐτὰ,
 γιὸ νὰ χορτάσῃ τὴν ὀργή τῆς. Στους θεοὺς
 νόμος εἶναι : κανεῖς νὰ μὴ ἀντιστέκεται
 στὸ θέλημ' ἄλλου θεοῦ, καὶ πάντ' ἀπέχομε.
 Καὶ μάθε το, ἂν δὲν εἶχα φόβο τοῦ Διὸς
 ποτὲ ἐγὼ δὲ θὰ πάθαινα τέτοια ντροπὴ
 νᾶφήσω νᾶπεθάνη ὁ πλειό μου ἀγαπητὸς
 ἀπ' ὅλους τοὺς θνητούς. Ἄλλ' ἀπ' τὸ σφάλμα σου
 πρῶτα γλυτώνεις, ἐπειδὴ δὲν ἤξερες,
 ἔπειτα κὲ γυναῖκα σου, πὺν ἀπέθανε,
 σέκανε νὰ πιστέψῃς ἀνεξέταστα.
 Λοιπὸν σ' ἐσένα ἢ συμφορὰ αὐτὴ πλειότερο
 ξέσπασε, ἀλλὰ κὲγὼ λυπιούμαι· γιὰτ' οἱ θεοὶ
 1340 δὲ χαίρονται τὸ θάνατο τῶν εὐσεβῶν·
 ὅσο γιὰ τοὺς κακοὺς τοὺς ξολοθρεύομε
 μαζί μὲ τὰ παιδιὰ καὶ μὲ τὰ σπίτια τους.

Χορός.

Νά τος ὁ δόλιος πῶρχεται, τὲς νιές του
 σάρκες καὶ τὸ ξανθόμαλλο κεφάλι
 τάχει σχισμένα· ὦ θρηῆνος μέσ' στὸ σπίτι·
 ἄχ οἱ θεοὶ σὲ τοῦτα τὰ παλάτια
 τί συμφορὰ διπλὴν ὁποῦ ἔχουν ρίξει.

Ἰππόλυτος.

- Ἄϊ ἄϊ, ἄϊ ἄϊ.
Ἐχάλασα ἀπὸ τᾶδικου πατρός μου
τὲς ἄδικες κατάρεις, συμφορὰ μου
1350 ἄλιμονό μου, χάθηκα ὁ καημένος.
Μέσ' στὸ κεφάλι μου χτυποῦν οἱ πόνοι,
κοὶ σπαραγμοὶ πηδοῦν μέσ' στὰ μυαλά μου.
Στάσου γιὰ νὰναπάσω τὸ κορμί μου
τὸ πονεμένο, οἰμένα. Ὡ μαῦρο ἀμάξι
μ' ἄλογ' ἀπὸ τὰ χέρια μου θρεμμένα
μ' ἐσύντριψες, μ' ἐσκοτώσες, οἰμένα.
Ὅϊμέ' γιὰ τοὺς θεοὺς, σιγὰ κρατεῖτε
τὸ πληγιασμένο σῶμα μου, ὑπηρέτες.
1360 Ποιὸς κάθεται δεξιὰ μέσ' στὰ πλευρά μου ;
Σηκώστε μ' ἤσυχα, βαστάτε μ' ἴσια
τὸ δύστηχο καὶ τὸν καταρασμένον
ἀπ' τοῦ πατρός τὸ σφάλμα. Δία Δία,
τὰ βλέπεις τοῦτα ; νὰ ὁ σεμνὸς ἐγὼ εἶμαι
καὶ θεοσεβής, ἐγὼ ποὺ διάβηκα ὅλους
στὴ φρονιμάδα, φανερὰ στὸν Ἄδη
πηγαίνω, σὰν ξαφνόχασα τὴ ζωὴ μου.
Λοιπὸν χαμένα ἐγὼ μέσ' στοὺς ἀνθρώπους
κοπίασα γιὰ τὴν εὐσέβεια τόσο.
Ἄϊ ἄϊ, ἄϊ ἄϊ.
1370 Καὶ τώρα πόνοι πόνοι μοῦ ἀνεβαίνουν.
Ἀφήστε με τὸ δύστηχο, ὦ ἄς μῶρθη
γιατρός ὁ θάνατος νὰ μ' ἀπαλλάξῃ.
Σκοτώστε με κι ἀποφονέψτε με
τὸ δόλιο· θέλω δίκοπο μαχαίρι
νὰποσφαγῶ, τὴ ζωὴ μου νὰ κοιμίσω.
Ὡ τοῦ πατρός μου ὀλέθρια κατάραι
1380 καὶ τῶν φονοβαμμένων συγγενῶν μου,
ἀπ' τοὺς παλιοὺς ἐκείνους προσγονιοὺς μου
ἔρχεται τὸ κακό, χωρὶς νάργηση,
ἔφτασε καὶ σ' ἐμένα· γιατί τάχα,
ποὺ ἐγὼ κανένα φταιξίμο δὲν ἔχω;
Ὅϊμένα τί νὰ πῶ ; πῶς νὰπαλλάξω
τὴ ζωὴ μου ἀπ' τὸ φριχτό μου τοῦτο πάθος ;
Ἄμποτε ἢ σκοτεινὴ καὶ μαύρη ἀνάγκη
τοῦ Ἄδη νὰποκομίση ἐμὲ τὸ δόλιο.
Ἄρτεμις.
1390 Βαρύμοιρε, τί συμφορὲς σ' ἐπλάκωσαν.
σ' ἐχάλασε ἢ καλογνωμιὰ σου, δύστηχε.

Ἰππόλυτος.

- Ὡ πνεῦμα θεϊκῆς δαμῆς· ναί, σ' ἐνοιωσα
μ' ὄλα τὰ βάσανά μου κέξαλάφρωσα.
Εἶναι σ' αὐτοὺς τοὺς τόπους ἢ θεὰ Ἄρτεμι ;
Ἄρτεμις.
Ταλαίπωρε, εἶν' ἢ ἀγαπημένη σου θεά.
Ἰππόλυτος.
Μὲ βλέπεις, θεά, τὸν ἄθλιο πῶς κατάντησα ;
Ἄρτεμις.
Σὲ βλέπω· ἄλλ' ὅμως νὰ δακρῶσω δὲ μπορῶ.
Ἰππόλυτος.
Δὲ ζῆ πλιὸ ὁ κυνηγὸς σου καὶ ὑπηρέτης σου,
Ἄρτεμις.
Ὡ ναί· μὰ καὶ νεκρὸν ἐγὼ θὰ σ' ἀγαπῶ.
Ἰππόλυτος.
καὶ τῶν ἀλόγων καὶ δασῶν σου ὁ φυλαχτής.
1400 Ἄρτεμις
Γιατί ἔτσι ἢ Κύπρι ἢ πονηρὴ τὸ θέλησεν.
Ἰππόλυτος.
Ὅϊμέ' γνωρίζω ποιά θεὰ μ' ἐχάλασε.
Ἄρτεμις.
Γιατί δὲν τὴν τιμοῦσες κῆσουν φρόνιμος.
Ἰππόλυτος.
Μιὰ ἢ Κύπρι βλέπεις, τρεῖς ἐμᾶς ἐχάλασε.
Ἄρτεμις.
Ναί, τὸ γονιό σου, ἐσέ, καὶ τὴ γυναῖκα του.
Ἰππόλυτος.
Θρηνώ καὶ τοῦ πατρός μου τὲς κακοτυχιές.
Ἄρτεμις.
Ἄπ' τῆς θεᾶς τὸ θέλημ' ἀπατήθηκε.
Ἰππόλυτος.
Δόλιε πατέρα μου, μ' αὐτὴν τὴ συμφορὰ.
Θησεὺς.
Χάθηκα, γιέ μου, κι οὔτε θέλω τὴ ζωὴ.
Ἰππόλυτος.
Πλειότερο ἐσένα κλαίγω γιὰ τὸ σφάλμα σου.
1410 Θησεὺς.
Ἄντι γιὰ σένα ἄς ἤμουν, γιέ μου, ἐγὼ νεκρός.
Ἰππόλυτος.
Ὡ πικρὰ δῶρα τοῦ πατρός σου τοῦ θεοῦ.
Θησεὺς.
Ὡ νὰ μὴν ἔρχονταν ποτὲ στὸ στόμα μου.
Ἰππόλυτος.
Μὰ τί ; κι ἀπ' τὴν ὀργὴ σου θὰ μ' ἐσκοτώσες.
Θησεὺς.
Γιατί οἱ θεοὶ μοῦ εἶχαν σκοτίσει τὸ μυαλό.
Ἰππόλυτος.
Ὡ τοὺς θεοὺς νὰ καταριῶνταν οἱ θνητοί.

Ἄρτεμις.

- Ἄκουε· στής γῆς τὸ σκότος κι ἂν θὰ βρίσκεσαι
δὲ θάπομείνη πλιὸ ἀτιμώρητη ἢ ὀργὴ
τῆς Κύπριδος τῆς θεᾶς, ποὺ ξέσπασε σ' ἐσέ
γιατ' εἶχες τόση εὐσέβεια καὶ καλογνωμιὰ.
1420 Νὰ ἐγὼ θὰ τιμωρήσω μὲ τὸ χέρι μου,
μ' αὐτὰ τὰλάθειτά μου τόξα ἄλλον θνητό,
σ' ἐκείνην ἀκριβὸ καὶ μυριοπόθητο.
Θὰ δώσω καὶ σ' ἐσένα γι' αὐτὰ πῶπαδες
τιμὲς μεγάλες. στὴν Τροίξῃνα, δύστηχε
ποὺ ἐκεῖ κοράσια πάρθενα πρὶν παντρευτοῦν
γιὰ σὲ θὰ κόφτουν τὰ μαλλιά τους, χύνοντας
γιὰ τὸ χαμό σου πάντοτε δάκρυα πικρὰ
πάντα οἱ παρθένες θὰ ἔχουν ἔγνωια νὰ σοῦ λέν

1430

τραγούδια, και ποτε δὲ θὰ λησμονηθῆ
ὁ πόθος πού γιὰ σένα ἢ Φαίδρα αἰστώνηκε.
Τώρα κἔσύ, τοῦ γηραλέου Αἰγέα παιδί,
πάρε τὸ γιό σου και σφιχταγκαλιάσου τον·
γιατ' ἀθελα τὸν σκότωσες· και οἱ ἄνθρωποι
ἀφευχτα σφάλλουν ὅταν θέλουν οἱ θεοί.
Σὲ συμβουλεύω τὸ γονιό σου, Ἴππόλυτε,
νά μὴ μισᾶς· τὸ ξέρεις γιατί χάθηκες.

Χαῖρε πλιό· ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ θωρῶ νεκρούς
οὐδὲ στὸ ψυχομάχημα τὰ μάτια μου
νά τὰ μολύνω· κείσαι στὸ κακό σιμά.

1440

Ἴππόλυτος.

Χαῖρε κἔσύ, παρθένα μου καλότυχη,
μὰ εὐκολ' ἀφήνεις τὴν παλιά σου συντροφιά.
Κιὰφοῦ τὸ θέλεις τὸ γονιό μου συγχωρῶ·
γιατὶ και πρῶτα ὑπάκουα στὰ λόγια σου. —

Πωπὼ σκοτάδι πλιό στὰ μάτια μου ἔρχεται.
Πιάσε, πατέρα, κιάπλωσέ μου τὸ κορμί.

Θησεύς.

Ἴππόλυτος.

Θησεύς.

Ἴππόλυτος.

Θησεύς.

Ἴππόλυτος.

Θησεύς.

Ἴππόλυτος.

Θησεύς.

Ἴππόλυτος.

Θησεύς.

Ἴππόλυτος.

Θησεύς.

1460

Χορός.

Ἄμποτε νᾶχης τέτοια ἀληθινὰ παιδιὰ.
Παιδί μου, μὴ μ' ἀφήνεις, μόν ὑπόμεινε,
Τέλειωσ' ἢ ὑπομονή, πατέρα, χάνομαι
και πελοσκέπασέ μου εὐθύς τὸ πρόσωπο.
Ἄξαισμένα σύνορα τῶν Ἀθηνῶν
και τῆς Παλλάδος, ὦ τί νιὸν πού χάνετε.
Ἄξιμένα Κύπρι, τὰ κακά σου δὲν ξεχνῶ.

Τούτη ἢ πίκρα κοινή σ' ὅλους τοὺς συντοπίτες
ἤρθ' ἀνέλπιστα. Δάκρυα πολλὰ θὰ χυθοῦν·
τῶν μεγάλων τὴν ἀξιοθρήνητη φήμη
τὴν πενθοῦν πλειότερο, σὰν ἐκείνοι χυθοῦν.

Δ. Μ. ΣΑΡΡΟΣ

ΣΗΜ. — «Ὁ μεταφραστής ἔχει μόνος τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιτρέπη τὴν ἐν θεάτρῳ ἢ
δημοσίᾳ αἰθούσῃ παράστασιν» τοῦ ἔργου τούτου, κατὰ τὸν νόμον ΓΥΠΓ
(ἀρ. 3483).

ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΙ ΚΙ' Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥΣ

«Οἱ παραβολές δὲ λέγε φέμα-
τα· οἱ ψεῦτες συνηθίζουν τίς
παραβολές».

— Αἰπ-Κίγκ —

Ὁ γέρο Μακρογένης σταμάτησε μιὰ
στιγμὴ τὴν ἀφήγησή του, ἔγλυψε τὰ
λιγδωμένα του δάχτυλα και τὰ σκούπι-
σε πάνω στὰ γυμνά του, πού ἡ κου-
ρелиασμένη ἀρκουδοποροβιά του δὲν ἔ-
φτανε νὰ τὰ σκεπᾶσῃ. Καθισμένοι γύρω
του εἶτανε τρεῖς νέοι — οἱ ἔγγοιοί του:
ὁ Λαφοπόδαρος, ὁ Κιτρινοκέφαλος και
ὁ Σκοτεινόφοβος. Στὴν ὄψη και οἱ
τρεῖς τους ἴδιοι: μισοντυμένοι, μὲ προ-
βιὲς ἀγριμιῶν· ξερακιανοί, σκεβροί, μὲ
στενοὺς γόφους και στραβὰ ποδάρια —
ἀλλὰ τὰ στήθια τους φαριδιά, τὰ μπρά-
τσα χονδρά, και πελώρια τὰ χέρια
τους. Τὰ στήθη τους και οἱ χέρεις τους,
πάλι, ὄλο τρίχες. Ἔτσι εἶτανε και τὰ
μπράτσα τους — και τὰ ποδάρια τους
ὀλόγυρα — τριχωτά. Τὰ μαλλιά τους
ἄκοφτα και μακριά, πεσμένα πλεξου-
δωτὰ μπρὸς στὰ μάτια τους, ποῦτανε
μαῦρα και λαμπυριστά — σὰ μάτια που-
λιῶν. Τὰ μέτωπά τους στενά, τὰ μά-
γουλά τους πλατιά, και οἱ μασέλες τους
τιναγμένες πρὸς τὰ ὄξω — χοντρές.

Ἔξω, ὀλοκάθαρη ξαστεριά, και πέρα
τους, σὲ κατήφορο, ἀπλωμένα μακριά
σειρά πὰ στὴ σειρὰ, δασωμένα βουνά.
Πιὸ πέρα, τὰ οὐράνια κόκκινα ἀπ' τὴς
φλόγες κάποιου ἠφαίστειου. Πίσω τους,
πάλι, ὑψώνονταν τὸ μαῦρο στόμα μιᾶς
σπηλιάς, ἀπ' ὅπου κάθε τόσο ξεχύνον-
ταν οπιλάδες — ὄρμες ἀγέρα. Κατά-
μπροστά τους ἔκαιγε μπόλικη φωτιά.
Δίπλα, μισοφαγωμένο τὸ κρέας μιᾶς
ἀρκούδας, και γύρω του, σὲ καλὴν ἀπό-
σταση κάτι σκύλοι μεγάλοι, μαλλιαροί
— ὄμοιοι λύκοι. Ὁ καθένας ἀπ' τοὺς
παρακαθήμενους εἶχε δίπλα του τὰ τό-
ξα του, μὲ τὰ βέλη, και τὰ ρόπαλά του.
Στὸ στόμα τῆς σπηλιάς, ἀξιμένα ἀκουμ-
πιστὰ πάνω στὸ βράχο, εἶτανε τὰ βα-
ριά τους κοντάρια.

Ἔτσι, πού λέτε, περάσαμε τότε ἀπ'
τὴ σπηλιά στὸ δέντρο», ἔακολούθησεν
ὁ γέρο-Μακρογένης.

Οἱ ἔγγοιοι γελάσανε χαχανητὰ, ὡς
μεγάλια παιδιὰ, σὰν μὲ κάποιαν ἄλλη
ἱστορία, πού τοὺς θύμισαν τὰ λόγια
τοῦ παποῦ. Ὁ γέρο-Μακρογένης γέλα-
σε, ἐπίσης, και σὰν χορευτὰ σούρρωσαν
τὰ μυσεῖδια του — κἀνοντας τὴν ὄψη
του πιὸ ἄγρια. Τὰ λόγια του τάπε πιὸ
πολύ οὐρλιαστά, σὰ ζῦφο—σημαίνοντας,
ἔτσι, ὅ,τι ἤθελε νὰ θυμίση τοὺς ἔγγο-
νοὺς του.

«Και ἀπ' αὐτὸ τὸ σημεῖο θυμοῦμαι.
Ὡς ἐκεῖ πάει ἡ μνήμη μου στὴ Θαλασ-
σοκοιλιάδα», συνέχισε. «Εἴμαστε ἕνα
σερσέμικο μπουλοῦκι. Δὲν ἔξαμε τὸ μυ-
στικό τῆς Δύναμης. Κάθε φαμίλια ζοῦ-
σε μοναχὴ τῆς — ὀλοχώριστα. Ὅλες
εἶτανε τριάντα οἱ φαμίλιες, μὰ χωρὶς
νὰ βλέπη διάφορο ἢ μιὰ ἀπ' τὴν ἄλλη.
Φοβούμαστε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον πάντα.
Ἐπισκέψεις δὲν εἶχε. Στὴν κορφὴ τοῦ
δέντρου του ἔχτιζε ὁ καθένας τὸ χορ-
τόσπιτό του, κι' ἔξω στὸ γύρο του εἴ-
χαμε μαζεμένες κουμουλιές πέτρες γιὰ
τὸ κεφάλι ὅποιον θὰ τολμοῦσε νὰ ζυ-
γώση. Εἴχαμε και τὰ κοντάρια μας, και
τὰ βέλη μας. Κανείς μας δὲν περνοῦσε
κάτω ἀπ' τὸ δέντρο τοῦ ἄλλου. Ὁ
ἀδερφός μου πῆγε νὰ περάση μιὰ φορὰ
κάτω ἀπὸ τὸ δέντρο τοῦ γέρο-Μπούχ,
ἀλλὰ τοῦσπασε τὸ κεφάλι, και πάει κα-
λειά του.

«Ὁ γέρο-Μπούχ εἶτανε πολὺ δυνατός.
Λέγανε πού μποροῦσε νὰ σοῦ ξεριζώση
τὸ κεφάλι μὲ μιᾶς. Μιὰ μέρα, ἐνῶ
ὁ πατέρας εἶτανε κάτω στὸ γιολό, ὁ
Μπούχ πῆρε στὸ κατόπι τὴ μητέρα.
Κεῖνη δὲ μποροῦσε νὰ τρέξη γρήγορα,
γιατὶ τὴν προηγούμενη μέρα μιὰ ἀρκου-
δα τῆς εἶχε ξεσχίσει τὸ ποδάρι, ἐνῶ
μάζεψε βάτσινα στὸ βουνό. Ἔτσι, ὁ
Μπούχ τὴν ἔπιασε και τὴν πῆρε στὸ
δέντρο του. Ὁ πατέρας δὲ μπόρεσε
ποτὲ νὰ τὴν πάρη πίσω. Φόβος — ὁ

τους ὁ Σκυλοδόνητος, ὁ Προϊσκοκόιλης
κι ὁ Θαλασσολέοντας. Ἔτσι, ὅλο τὸ
χρῆμα πήγαινε σ' αὐτούς. Ὁ Τριπόδης
κι οἱ ἄλλοι οἱ γαιοκτῆμονες τὸ φόρο
τους στὸ Σκυλοδόνητη, στὸν Προϊσκοκόιλη
καὶ στὸ Θαλασσολέοντα τὸν δίδανε ἀπὸ
τότε σὲ χρῆμα. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Γουρου-
νομούτσουνος κι ὁ Μικροκόιλης. Ἔτσι
τῷθελε καὶ τὸ διάταξε ὁ Σκυλοδόνητος.
Τώρα πιά ἕνας πού δὲν εἶχε τίποτε
δούλευε σὲ κείνους ποῦχανε, καὶ ἀμοί-
βονταν μὲ χρῆμα. Μὲ τὸ χρῆμα γόραζε
στάρι, ψάρι, κρέας καὶ τυρί. Ὁ Σκυλο-
δόνητος στοὺς φρουρούς καὶ στίς βίγλες
ἔδινε χρῆμα κι ἐκείνοι μὲ τὸ χρῆμα
παίρνανε τὰ χρειαζόμενα γιὰ τὴ ζήση
τους. Κι' ἐπειδὴ τὸ χρῆμα πλήθαινε ὁ
Σκυλοδόνητος μάζεψε πολλοὺς φρου-
ρούς. Κι ἐπειδὴ πάλι, εἶτανε εὐκολο
νὰ φτιγῆσαι χρῆμα, πολλοὶ τῶκαναναν

δουλειά τους νὰ φτιγῶσαι χρῆμα. Οἱ
φρουροί, ὅμως, τοὺς κυννοῦσαν αὐ-
τούς καὶ τοὺς τρυποῦσαν, γιὰ τὴ ἔτσι,
ἔλεγαν ἔσπερναν τὴ διχόνοια στὴ φυλή.
Καὶ εἶτανε κακὸ νὰ μὴν εἶναι μονοι-
ασμένη ἡ φυλή—οἱ Κρεατοφάγοι θάρ-
χονταν ξανά καὶ θὰ μᾶς σκότωναν
ἔλους.

«Ὁ Προϊσκοκόιλης εἶτανε ἐπίτροπος
τοῦ Θεοῦ—ἔλεγε, καὶ πιστεύονταν.
Πῆρε λοιπὸν κι αὐτὸς τὸ Μισόπλευρο
καὶ τὸν ἔκανε δικό του ἐπίτροπο—
παπᾶ. Κι οἱ δύο τους πήρανε, μὲ
τὸ ἄφθογο χρῆμα ποῦχανε, πολλοὺς
νὰ τοὺς ἐπηγετοῦνε—δούλους. Τὸ
ἴδιο ἔκανε κι ὁ Μικροκόιλης, ὁ Τρι-
πόδης κι ὁ Γουρουνομούρης—εἶχανε
ἀνθρώπους, νὰ τοὺς στέργουν δῶ κι
ἐκεῖ σὲ δουλιές τους, καὶ τοὺς πλη-
ρῶνανε χρῆμα.

(Στὸ ἄλλο φύλλο τελειώνει).

ΒΑΚΧΥΛΙΑΔΗ

Λύρα μου, κρεμαστή σὲ ξυλοκάρφι
μὴν παύεις τὸν ἐφτάσκοπον ἀχό σου.
Στὰ χέρια μου ἔλα· Στὸν Ἄλέξαντρο ποθοῦσα
τῆς Μούσας τὸ χρυσόφτερο νὰ στείλω,

στολίδι σὲ ζιορτῆς καὶ σὲ συμπόσια,
ὅταν τῶν νέων ἡ ἀπαλή ψυχὴ θερμαίνει
στὴ γλυκιὰ βία, τὰ ποτήρια ἐνῶ σαλεύουν
καὶ τῆς Κύπριδας ἡ ἐλπίδα τὸ νοῦ ἀνάβει.

σμίγοντας μὲ τὰ δῶρα τοῦ Διονύσου.
Κ' οἱ σκέψες τῶν ἀντρῶν αἰθερολάμνον
κένῳ κουρσέβουν πόλεων πυργοκόρφια
λένε, πού σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους βασιλέβουν.

Χρυσοελεφάντινα τὰ σπήτια ἀστράφτουν,
καὶ στὸ γιαλὸ πού λάμπει τὰ καράβια
γιομάτα στάρι, ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο βιὸ φέρνουν.
Ἔτσι πετᾶ ἡ ψυχὴ τοῦ χαροκόπου.

M.

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

(Τὸ τροπάριο τῆς Κασσιανῆς)

Ἄλλοίμονο ! σκοτάδι μοῦ τύφλωσε τὰ μάτια
κι ἄνομοι πόθοι ἀνάψαν στὸ σῶμα μου φωτιά·
σ' ἁμαρτωλῶν ἐρώτων χάθημα μονοπάτια,
διαβάτης, πού ἐπλανήθη σ' ἀφέγγαρη νυχτιά.
Ἄχ ! τῶν δακρῶν μου δέξου τὰστέρευτο τὸ ρέμα
στῆς σπλαχνικῆς ψυχῆς Σου, Χριστέ, τὸν ὠκεανό,
καθὼς, στὸ θέλημά Σου κὴ θάλασσα τὸ θρέμμα
δέχεται τῶν συννέφων ἀπὸ τὸν οὐρανό.
Νά ! ἤμαρτον Σοῦ λέγω· λύγισε τὴν καρδιά Σου
κι ἄκουσε μιὰ γυναίκα χαμένη, πού θρηνεῖ,
Γιὰ τῆς Παρθένου, ὦραιε, πού στὰ γεννέθλιά Σου
γιὰ νὰ Σὲ καμαρώσουν ἔσκυψαν οἱ οὐρανοί.
Ἄσε τὰ πάναγνά Σου τὰ πόδια νὰ φιλήσω·
μὴ σιχαθεῖς, Χριστέ μου, μίᾶς ἄτιμης φιλία·
κι ἂν εἶνε μολυσμένα, ἐγὼ θεὸ νὰ τὰ σφογγίσω
μ' αὐτὰ τοῦ κεφαλιοῦ μου τὰ ξέπλεχα μαλλιά.
Μὲ τὰ μαλλιά, πού ἡ Εἷσα στὴν πρώτην ἁμαρτία,
κρότο, σὰν ἀφηγηρήθη, σκεπάσθη ἐπὶ ντροπῆ.
Ἔ ! δός μου στοῦ συγχώριου νὰ κρύψω τὸ μανδύα
τῆ γύμνια τῆς ψυχῆς μου. Ποιὸ στόμα θὰ Σοῦ πεῖ.
τὰμέτρητά μου λάθη ; Τῶν σπλάχνων Σου ποιὸς θαῖρει
τὰδῶρητά τὰ βάθη ; Γιὰ μᾶς ἦρθες στὴ γῆ·
στὰ πόδια Σου κυλιέμαι, μὴ μάρνηθεῖς τὴ μαῦρη,
Χριστέ, τῆς καλωσύνης ἀτέλειωτη πηγὴ.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

(Ἄπτον Ἄλκαϊο)

Στὸν οὐρανὸ πλακῶνει βαροχειμωνιά·
ποτάμια βρύσες ὅλα παγωμένα.
Κύττα, παιδί, ἡ φωτιά μὴ σβύσει στὴ γωνιά
κι ἄφθογο κέρνα το κρασί ὀλοένα.
Καὶ μεῖς σὴ φλόγα δλόγυρα νὰ κάνουμε μεθύσι
νὰ πάει τὸ κρῶ στὴν ὄργη καὶ στὸ κρασί νὰ σβήσει

Μάρτης 908.

ΒΑΣΑΝΑ

(Ἄπτῃ Σαπφῶ)

Σὲ σένα κάνω προσευχὴ θερμὴ
χρυσόθρονη Ἄφροδίτη; Δέσποινά μου,
πού μάγια ξέρεις μὲ καῦμούς ὦ μὴ
μοῦ λιώνεις τὴν καρδιά μου.

Μὲν' πάλι πρόφθασε ὅπως μὲ καιρὸ
σὰν ἄκουσες μακρὰ τὰ κλάματά μου
κι ἄπτοῦ πατέρα σου ἦρθες τὸ λαμπρὸ
τάρχοντικό σιμά μου.

Στ' άμάξι σου ζεμμένα είχες πουλιά
μικρά σπουργίτια που στή μαύρη σφαίρα —
— στριφογυρνώντας τά γοργά φτερά —
Πάνω άπό τόν αϊθέρα —

σέ φέραν. Χαμογέλιο φωτεινό
γλύκανε του προσώπου σου τά κάλλη
Τά θάνατα σά μούπες τί θρηνώ
και τί σέ κράζω πάλι.

Και τί ποθει κ'ή δόλια μου καρδιά :

» Πο'α λαχταράς, πάλι ή Πειθώ, ώ παιδοῦλα
» νά έλκύσει στην άγάπη σου; λée ποία
σέ πείραξε, Σαφούλα ; »

» Έννοια σου άν φεύγει θά σέ κυνηγά,
» δώρα άν δέν παίρνει τώρα, θά σου δίνει,
» για σένα άγάπη θά αισθανθει γοργά
• θέλει δέ θέλει εκείνη.

"Ελα και τώρα θεά και τά βαριά
"πό τούς καῦμούς ξελάφρωσέ μου στήθια
και κάνε ότι μου πόθησε ή καρδιά
και γείνε μου βοήθεια.

(Μάρτης 1908)

ΖΟΥΛΙΑ

(άπτη Σαφώ)

Μου φαίνεται θεός στάληθινά
κείνος ό νιός που κάθεται σιμά σου
κι άκούει τό γέλιο που τό νοῦ πλανά
και τή γλυκιά λαλιά σου.

Μά εγώ . . . άλλη κι άλλιώς έχω γενει
σά σ' είδα. 'Η καρδιά μου σφίγγει
στά στήθη, παλμοί μου ροθαν, κ' ή φωνή
δέ βγαίνει άπό λάρυγγι.

'Η γλώσσα μου παράλυσε φωτιά
στις φλέβες μου γλυστράει άγάλι, άγάλι.
τά μάτια μου μαυρίζουνε, στ' αυτιά
νοιώθω βοή και ζόλη.

Με περιχάει κρύος ἴδρος τό κορμί
τά μέλη μου όλα τρέμουνε, παθαίνω . . .
σάν τό χορτάρι γένηκα χλωμή,
λιγοθυμώ, πεθαίνω . . .

ΑΠΤΟ ΧΑΪ-ΝΕ

'Η θάλασσα στά πέρατα καθρέφτιζε
τό βραδυνό τό φώς που έφυγομάχει.
Μπρός στό έρημο ψαρόσιπο καθότασαν
έμεις οι δυό μονάχοι.

Πλάκων' ή καταχνιά, τό κύμα βούκωνε,
γλάροι γοργά τριγύρω μας πετούσαν
κι άπό τάγαπημένα μάτια σου
δάκρυα σιγοκυλούσαν.

Τά είδα νά πέφτουγ πάνω στην παλάμη σου
Και ρίχτηκα στά γόνατα μπροστά σου
και ρούφηξα άπό τ'άσπρο χέρι σου
τά δάκρυα τά πικρά σου.

Δες κι άπό κείνη τή στιγμή κάτι έπαθα,
λυώνω άπό τή λαχτάρα και πεθαίνω . . .
Καταραμένη ! με τό δάκρυ σου
μ'έχεις φαρμακωμένο.

Σήκω και σέλλωσε γοργά τ'άλογο παραγιέ μου,
και ρίξου άπάνω στ' άτι.
Διάβα λαγκάδια και βουνά σά σίφουνας και βρε μέ
του Δωγκαν τό παλάτι.

Σά φτάσεις με στό σταύλο του στρύμωξε κι άφηγκράσου
και σά φανει ό σείσης.
< Ποιά κάνουν νύφη άπό τις δυό κόρες του βασιλιά σου >
νά τόν ψιλορωτήσεις.

Κι άν τό παιδί σου άποκριθει ή μελαχροινή πός είναι
χοήγορα τά μαντάτα
φέρε. Μά άν λάχει και σου πει πός ή ξανθή, αΐτου μείνε,
μήν έρχεσαι τρεχάτα.

Μόν' σύρε στοῦ μαστροσχρινά, μόν' σύρε άγάλι, άγάλι
σχοινί νά παρεις ένα,
κι άργά βαριά κι άμίλητος πίσω ροβόλα πάλι
και φέρτο έδώ σέ μένα.

Πόλη. 'Ιαν. 918.

ΗΘ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α

Ο Κωστ. Χατζόπουλος είναι ένας απ' τους καλύτερους λόγιους μας. Ίσως ο τελειότερος τύπος. Ποιητής, διηγηματογράφος, κριτικός και μεταφραστής ο'δλα δούλεψε με ειλικρίνεια και σ'δλα αποδείχτηκε γνώστης των κανόνων, γραμμένων και άγραφων. Καλός παρατηρητής, έχοντας μάθει δλα τὰ μυστικά της δημοτικής γλώσσας μὰς ἔδινε ζωντανές κι αληθινές εντύπωσης. Ώστόσο ο'δλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου ποῦ καταπατάσθηκα τοῦ ἔλειπε κάτι: Ὁ δυνατός ατομισμός, ἡ τελειωτική σφραγίδα. Ἀπ' τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος τοῦ λογοτεχνικοῦ ἔργου του φαίνεται νὰ κρατᾶει μιὰ στάση ἀβέβαια, ν' ἀμφιβάλλει ὀλοένα. Πιάσει ἀπὸ τις θεωρεῖς ὡς τὴν τεχνοπρόπια του κ' ἴσως ἀκόμη καὶ στὴ γλώσσα.

Τὰ πρῶτα του τραγούδια μὰς τὸν δείχνουν τέλεια ἐπιρρέασμένο ἀπ' τὴ γαλλικὴ συμβολιστικὴ σχολή. Βερλαινικός καὶ ἀλμπερσαμινικός στὶς πρῶτες συλλογές του, δοκιμάζει μερικὰ σκέρτσα τῆς νεόφαντης σχολῆς καὶ προσπαθεῖ νὰ περάσει σὲ μιὰ τραχιὰ ρουμειώτικη ψυχὴ τις φινέτσες τῶν ντεκαντάν. Ὁ στίχος του εἶναι κάποτε μιὰ καλὴ μετάφραση.

Εἶναι γιὰ ρόδων εὐωδίες

Πάλι ἡ ψυχὴ μου ἀρρωστημένη.

Κάποτε τὰ δυὸ στοιχεία ἐνώνονται καὶ κάμουν ἓνα κράμα ἀρκετὰ πρωτότυπο. Ὁ Κωστ. Χατζόπουλος ξεχωρίζει ἀπ' τὴν ἀρχὴ μὲ μιὰ νότα μουσικὴ ποῦ εἶχε [καὶ ποῦ εἶταν ὑποβλητικώτερη ἀπ' τοὺς ἄλλους. Σ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴ ἴδρυσε τὴν « Τέχνη », τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ περιοδικὸ ποῦ βγήκε μὲ λογοτεχνικὸ ἀποκλειστικὰ πρόγραμμα. Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ ἂν κἔζησε ἓνα μόνο χρόνον ἢ ἐπίδρασή του εἶναι σημαντικὴ στὴ νεοελληνικὴ λογοτεχνία. Ἐκεῖ συγκεντρώθηκε ὅτι καλύτερο εἶχαν νὰ πα-

ρουσιάζουν ἐκείνην τὴ στιγμὴ τὰ νεοελληνικὰ Γράμματα.

Τὴ στιγμὴν ἐκείνη φαίνεται μονάχα ὡς ποιητῆς ἂν καὶ πολυδιαβασμένος καὶ μὲ γερὴν ἀντίληψη δείχνει τὰ χαρίσματα πολὺ καλοῦ κριτικοῦ.

Στὶς δυὸ πρῶτες του συλλογές μὲ τὴν σχετικὴν τελειότητά τους, μὲ τὰ μυστικά ποῦ ξεσκεπάζει τῆς νέας σχολῆς, αἰσθάνεσαι ποῦ τὰ λείπει ἐκείνο ποῦ θὰ δώσει κάτι τὸ τελειωτικὸ ποῦ θὰ σημαδέψει γερὰ τὸ πέρασμά του στὴ νεοελληνικὴ ποίηση.

Ὁ ποιητῆς αὐτὸς ποῦ εἶναι καταλληλότερος νὰ κάμει τοὺς ἄλλους προσεχτικούς δὲν μπόρεσε νὰ ἐπωφεληθεῖ ὁ ἴδιος ὅπως ἔπρεπε, ἀπὸ τὴ λογοτεχνικὴ του πείρα. Καὶ δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι τοῦ ἔλειπε ἡ γνοή. Κάποτε βλέπουμε ἓνα ἀκράτητο ξεχείλισμα λυρισμοῦ. Ἀλλὰ οὔτε τὴν τελειωτικὴν μορφή βρίσκει ποῦ θὰ τοῦ δώσει ἓνα ὄρατο πλαστικὸ τύπο, οὔτε μπορεῖ νὰ τὸ περιμαδέψει στὰ οὐσιαστικά μουσικὰ στοιχεία μὲ τις καθάρεις λέξεις ποῦ θὰ τοῦ δίνει μιὰ δύναμη τέλεια ὑποβλητικὴ. Παρουσιάζει μιὰν ἀβεβαιότητα. Ὅχι τὴ ψυχικὴ ἀβεβαιότητα ἀλλὰ τὴν ἀβεβαιότητα συναρμογῆς, κι αὐτὸ δὲ μὰς ἱκανοποιεῖ. Ἰσως ἀργότερα ἢ τέχνη του μεστόνοντας θὰ μὰς ἔδινε στὴν ποίηση τέλεια πράγματα.

Ὁ ποιητῆς ὅμως ὅπως εἶταν ἀναποφάσιτος στὴν ἔκφραση τὸ ἴδιο δείχνει καὶ στὶς θεωρεῖς. Τὸ ρίχνει στὸ σοσιαλισμὸ, γράφει διηγήματα καὶ κριτικὲς σύμφωνα μὲ τις νέες θεωρεῖς του, ποῦ δὲν φαίνονται ὡστόσο νὰ τοῦ εἶναι καὶ βαθιὰ ριζωμένες.

Αὐτὴ του τὴ μετάπτωση μοῦ φαίνεται ὅτι τοῦ ἔκαμε νὰ χάσει πολὺ ἀπὸ τὸ ποιητικὸ του ἔργο. Δὲ θέλω νὰ ἐξετάσω τὴ σοσιαλιστικὴ δράση του, ποῦ δὲ μ' ἐνδιαφέρει, ἀφοῦ κι ὁ ποιητῆς ὁ ἴδιος βαρέθηκε τὸ σοσιαλισμὸ στὸ τέλος καὶ δὲ

πὼς εἶταν γι αὐτὸν καιρὸς χαμένος. Στὸ μεταξὺ ἔκαμε μετάφρασεις πολὺ καλὲς κἔστειλε ἀπὸ τὴ Γερμανία διάφορες κριτικὲς ποῦ δημοσιεύονταν στὸ « Νουμά », τὸ μοναδικὸ φιλολογικὸ περιοδικὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Γιὰ τις κριτικὲς αὐτὲς ὅπου φαίνεται γνώστης ὄλων τῶν συστατικῶν τοῦ λογοτεχνικοῦ ἔργου, μποροῦμε νὰ ποῦμε γενικὰ ὅτι ἂν κἔχει εἶκο σ' ὄλες σχεδὸν τις λεπτομέρειες, ἔχει ἄδικο στὸ σύνολο. Οἱ κριτικὲς αὐτὲς γραμμένες ἀπὸ μιὰν ἀποψη ἢ ὅποια σχεδὸν κοντεῦει νὰ αποκλείσει τὸν ἄδολο λυρισμὸ, κατωμένες σὲ στιγμὲς νευρικότητας, δὲν μπορούσαν νὰ εἶναι ἐκείνο ποῦ ἔπρεπε. Τοῦ χρειάζονταν νὰ τὰ ἴδει τὰ πράγματα πιὸ κατεσταλαγμένα καὶ μὲ πιότερη ἡρεμία.

Τὸ μεταφραστικὸ του ἔργο ξεχωριστό, μποροῦμε νὰ ποῦμε, ἴσως λίγο τολμηρὰ, δημιουργικώτερο ἀπ' τὸ πρωτότυπό του. Ὁ Γρυπάρης κι ὁ Χατζόπουλος εἶναι οἱ καλύτεροι μεταφραστὲς τῆς ἐποχῆς μας. Ἀλλὰ ὅπως εἶναι φυσικὸ καὶ στὶς μετάφρασές τους ἔχουν τὰ ἴδια procedés ποῦ ἀπαντᾶς στὰ πρωτότυπά τους. Ὁ Γρυπάρης πλαστικὸς σφίγγει περισσότερο τὸ κείμενο καὶ τὸ ἀποδίνει πιστότερα στὴ μορφή του. Ὁ Χατζόπουλος ἔξ ἐναντίας τὸ μπολιαίνει, τὸ ἀερίζει καὶ μπαίνει περισσότερο στὸ νοημά του. Κἔτσι ἢ μὲθοδὸ τους ἐπιτυχαίνει ἀνάλογα μὲ τὸ πρωτότυπο. Στὸ Γκαίτε ὅμως ἔχει ἐπιτύχει περισσότερο ὁ Γρυπάρης. Τὸ λατινικὸ αὐτὸ πνεῦμα ταιριάζει πιότερο μὲ τὴν ιδιοσυγκρασία τοῦ Γρυπάρη, ἐνῶ ὁ Χατζόπουλος ὅσο κι ἂν ἀπόδωκε ζωντανὰ τὸ κείμενο κάποτε χάνει τὴ δυνατὴ παράσταση τοῦ πρωτότυπου, ξεφεύγει ἀπὸ τὴν ἀκρίβεια τῆς ἀπόδοσης. Γιὰ τὸ Γκαίτε ποῦ ἔχει ζυγιάσει τὲς λέξεις κἔχει διαλέξει τὴ θέση τους, ἢ σωστὴ ἀπόδοση ἔχει μεγάλη σημασία. Παίρνω κατὰ τύχη τὴν πρώτη στροφὴ τῆς πασίγνωστης

μπαλλάντας τοῦ βασιλιᾶ τῆς Θούλης.

Τὸ τραγούδι ἀρχίζει :

Es war ein Koenig in Thule

Εἶταν ἓνας βασιλιάς στὴ Θούλη· ὅπως ἀρχίζουν τὰ παραμῦθια.

Ὁ Χατζόπουλος ἔτσι τὸ ἀποδίνει :

Τοῦ βασιλιᾶ τῆς Θούλης
πεθαίνοντας χρυσὸ
τοῦ χάρησε ἢ καλὴ του
ποτήρι ἓναν καιρὸ.

Ὅπου τὸ ἔγαν καιρὸ βαλμένο στὸ τέλος κρατεῖ τὴ θέση τοῦ es war. Τὸ σπουδαιότερο ὅμως εἶναι ποῦ ὁ περίφημος δευτέρος στίχος.

Gar treu bis an das Grab

μένει ὀλοτέλα ἀμετάφρατος. Μολαταῦτα ὁ πρῶτος Φάουστ εἶναι ἢ πλέον εὐογενέστη πιστότερη καὶ ζωντανώτερη μετάφραση ποῦ ἔχουμε στὴ γλώσσα μας.

Στὴν τελευταία χρονιά τῆς ζωῆς του ὁ Χατζόπουλος ξαναγύρισε στὴν ἀγαπημένη του ποίηση μὲ δυὸ νέες συλλογές. Ὁ ποιητῆς αὐτὴν τὴ φορὰ μὰς φαίνεται μεστωμένος καὶ τέλειος κάτοχος τῆς τέχνης του, ποῦ τὴν προώδεψε ἀπλοποιώντας τὴν.

Ἄν ὅμως καὶ προώδεψε στὴν τέχνην ἢ ποίηση εἶναι σ' αὐτὰ πλέον ἀδύνατη, σχεδὸν ξεθυμασμένη καὶ μὰς κάμει νὰ λυπούμαστε ποῦ τὴν ξανάπιασε ἴσως ἀργά.

Ὁστόσο ὁ θάνατος τοῦ Κωστ. Χατζόπουλου εἶναι μεγάλος χαμὸς γιὰ τὰ ἑλληνικὰ Γράμματα: Ὁ Χατζόπουλος θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ μεταφράζει τελειότερα καὶ θὰ μὰς χάριζε μοναδικὰ ἔργα. Ὅσο γιὰ τὴν κριτικὴν του μοῦ φαίνεται πὼς ἂν τὴν ξανάπιασε ἡρεμώτερα πιὸ ὕστερα, θὰ μὰς ἔδινε δυνατὰ δείγματα αληθινῆς κριτικῆς, τόσο σπάνιας στὴν Ἑλλάδα.

M.

Βγήκε σὲ βιβλίον τὸ διήγημα τοῦ κ. Ἀντ. Γιαλούρη, « Ζωῆς Ὀνειρα »

Τὴν τελευταία ὥρα πήραμε ἀπὸ τὸ σεβαστὸ μας φίλο κ. Ψυχάρη τὸ ἀκόλουθο γράμμα, πὸν τὸ δημοσιεύουμε μὲ μεγάλην εὐχαρίστησίν μας. Στὸ ἄλλο φύλλο θὰ τοῦ ἀπαντήσουμε λίγα λόγια σχετικὰ μὲ τὴς παρατηρήσεές του.

Παρίσι, Παρασκευῆ, τὴς 24 τοῦ Σεπτεμβρίου 1920.

Φίλε Μελαχρινέ,

Μὲ χαρὰ μου, μὲ τιμὴ μου, παίρνω σήμερα, ξεφυλλίζω καὶ διαβάζω τὸν πρῶτο ἀριθμὸ τῆς ξαναγεννημένης τῆς Ζωῆς σου. Ἡ Πόλη μας ξυπνᾷ· τὸ κάστρο τῆς καθαρέουσας γλήγορα θὰ γίνῃ ἄπαρτο κάστρο τῆς Δημοτικῆς.

Ὁραία ὕλη μᾶς χαρίζεις στὸ φύλλο σου ἀπτό, μὲ τοὺς στίχους σου, μὲ τὴν *Καλόκαρδη* τοῦ Σπ. Πασαγιάννη, μὲ τὴν μετάφραση τοῦ *Ἰππόλυτου* ἀπὸ τὸ Δ. Μ. Σάρρου καὶ μ' ἄλλα καμπόσα.

Δυὸ παρατηρησοῦλες νὰ μοῦ δώσης τὴν ἀδείαν νὰ προστέσω στοὺς ἐπαινοὺς μου.

Γράφεις στὴν ἀξιόλογη προκήρυξίν σου πὼς θὰ προσπαθήσῃ τὸ περιοδικό σου νὰ παρουσιάσῃ στὸ δημόσιο, μετάφρασες ὅσο μπορεῖ καλύτερες εἴτε ἀπὸ τὴν ἀρχαία, εἴτε ἀπὸ καμιά ξένη φιλολογία.

Βέβαια, εἶναι ἄξια καὶ μία μετάφραση νὰ φανῇ δημιουργικῆ. Μὰ ἐγὼ τώρα χρόνια πὸν τὸ φωνάζω ἢ καλύτερη μετάφραση, μάλιστα ἢ πιδὸ δημιουργικῆ φαρρῶ πὼς εἶναι ἄλλη· πρέπει στὴν Ἑλλάδα ὁ ποιητῆς ἢ ὁ πεζογράφος νὰ μεταφράζῃ τὸν ἑαυτό του, κ' ἔτσι νὰ μπορέσῃ νὰ μεταφράσῃ τὸ ἔθνος τὸ ρωμαϊκὸ τὴν ψυχὴν του, πρὸς ὄφελος τῆς παγκόσμιας φιλολογίας.

Ἡ δέφετηρή μου ἢ παρατηρησοῦλα ἴσως ἀκόμη πιδὸ σπουδαία.

Στὴν μετάφραση τοῦ Δ. Μ. Σάρρου, βλέπω κάτι·

«*Φαίδρα γυναικα τοῦ Θησέως*» κάτι βασιλεύς, κάτι *Τροϊζῆνος* κι ἄλλα τέτοια πολλά, πὸν εἶναι ἀκανόνιστα. Βλέπω δῶθε κείθε καὶ κάποιον *κί* μὲ τὸν ἀνήθικο τὸν ἀποστροφὸν του· βλέπω *ἀντηληθιαί* βλέπω *σκέψεως*, βλέπω *μαξευθοῦν* καὶ κάμποσα τέτοια πὸν δὲν εἶναι λιγώτερο ἀκανόνιστα.

Πρέπει νὰ πάψουνε μιὰ καὶ καλῆ.

Κανόνα σήμερα θέλουμε, ὁ νοὺς καὶ ἡ γραμματικῆ.

Κανόνα θέλει τὸ *ΠΑΙΔΙ*.

Νὰ πὸν εἶπαμε τὸ σημαντικώτερο.

Δὲ γυρέβει τὸν κανόνα, ἔτσι, στὰ μπόσια ἢ ἀπὸ πείσμα ἢ ἀπὸ καμιά παράξενη τάση στὴν ἀπολυταρχία.

Γυρέβει τὸν κανόνα, γιὰ νὰ μπορέσῃ τὸ ἔθνος νὰ μάθῃ τὴ γλώσσα του.

Νὰ τὸ ξετάσης λοιπὸν κατὰβαθα τὸ πρᾶμα, γὰ κατὰλάβῃς πὼς ὅποιος γράφει ἀνακατεμένη γλώσσα, ὅποιος δὲν ἀγαπᾷ τὸν κανόνα, εἴτε τὰ παιδάκια του δὲν τ' ἀγαπᾷ.

Δικός σου πάντα
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ

Τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη ἀρχίζει στὸ Βαριετὲ τὴς παράστασές του ὁ θίασος Νίκα—Φύρετ. Γιὰ τὸν θίασον αὐτὸν μαθαίνουμε ὅτι εἶναι καλὰ καταρτισμένος κι ὅτι ἔχει πλούσιο πρόγραμμα. Ἰστέρα ἀπὸ τὴν ματαίωση τῶν παραστάσεων τῆς Μαρτίνας Κοτοπούλη, πὸν εἶταν γιὰ τὴν θεατρικὴν μας ζωὴ ἀληθινὴ συμφορὰ, εἶναι ὁ πρῶτος ἐλληνικὸς θίασος τῆς προκοπῆς πὸν ἔρχεται γιὰ νὰ μᾶς κάμει νὰ θυμηθοῦμε ὅτι ἔχουμε κἄμεις ἐλληνικὴ τέχνη πὸν μπορεῖ νὰ στηθεῖ πολὺ ἀνώτερα ἀπὸ τὴς ἀηδεῖες τῶν διαφορῶν ξενόγλωσσων μουλουκιῶν.